Palestina november 2013

I november 2013 dro Peter M. Johansen, journalist i Klassekampen, på studietur til Vestbredden i regi av Palestinakomiteen. Resultatet av turen ble blant annet mange gode artikler i Klassekampen. Sjøl om mye av stoffet er ferskvare, inneholder de viktige fortellinger om hva som er situasjonen på Vestbredden akkurat nå, og samtidig mye bra analytisk stoff og viktige betraktninger med henblikk på den nære framtida i Palestina.
Vi har samla artiklene i et lite hefte, med Peters tillatelse. Artiklene står i samme rekkefølge som de ble trykt i avisa.

En palestiner står midt I ruinhaugen av det som har vært familiens hjem i nabolaget Beit Hanina i Øst.Jerusaem, ødelagt av israelske militære styrker 30. oktober.
Foto: Saeed Qaq / APA images

15. november 2013

Låst i tomme forhandlinger

- Forhandlinger uten vilkår er dømt til å mislykkes, fastslår sentrale palestinske observatører:

– Vår situasjon er svært komplisert. Det sier vi alltid, men den er alvorligere og mer innfløkt enn noen gang, sier Hani al-Masri, direktør for tankesmia Palestinian Center for Policy Research and Strategic Studies (Masarat). Han møter Klassekampen på Masarats kontor i al-Bireh, Ramallahs tvillingby.

– «Den arabiske våren» har ført til viktige endringer og vil ha positiv innvirkning på lang sikt fordi de har de samme målene med demokrati som vi. Men nå har den negativ innvirkning fordi folk i Egypt, Syria og andre steder er opptatt av sitt, ikke av Palestina-spørsmålet.

Khalil Shaheen, forskningsleder i Masarat, supplerer: – «Den arabiske våren» har skapt full frustrasjon i den palestinske befolkningen, særlig blant unge. Om «den arabiske våren» når fram, vil det hjelpe oss i kampen mot Israels apartheid. Israel vil ikke lenger kunne framstå som «det eneste demokratiet» i Midtøsten, men i stedet den eneste rasistiske staten i Midtøsten.

Hani al-Masri

Presset av USA

Masri og Shaheen mener at USAs president Barack Obama og utenriksminister John Kerry forsøker å utnytte palestinernes svake posisjon ved å tvinge palestinernes president Mahmoud Abbas til forhandlinger uten å stå på vilkåret om full frys i den videre utbyggingen av bosettingene. Forhandlingene skjer også uten rammevilkår om grensene fra 1967 og flyktningenes folkerett til å vende tilbake.

– Forhandlinger uten betingelser er et svært dårlig tegn. Om forhandlingene «lykkes», innebærer det en svært dårlig avtale som setter oss i en prekær situasjon, sier Masri.

– Vi står svakt, det fins ingen styrkebalanse mellom oss og Israel. Vi er splittet, og våre ledere vil ikke samarbeide. Fatah og Hamas konsentrerer seg om egne interesser, å holde styr på Vestbredden og Gaza, og minimaliserer Palestina-spørsmålet som omfatter elleve millioner.

– Uten å løse spørsmålet om flyktningene, blir det ingen reell avtale, understreker han.

Masri var rådgiver både for Palestinas inntreden i FN og for forsoningsprosessen mellom Fatah og Hamas som førte fram til avtalen mellom Abbas og Khaled Meshaal, leder for politbyrået i Hamas, for drøye to år siden. Avtalen om overgangsregjering og å gjenreise PLO har siden strandet.

Bare oppgaven med FN ble fullført, men nå har Abbas forpliktet seg til å la FN-sporet ligge i ni måneder som vilkår for forhandlingene.

«Overgangsavtale»

De hemmelige forhandlingene gjør at Masri og hans kollega Khalil Shaheen bare kan spekulere ut fra lekkasjene de har tilgang til ut fra Masris sentrale posisjon og omdømme blant palestinere.

– Oslo-avtalen var en overgangsløsning. Jeg frykter Abu Mazen (Abbas) vil gjøre samme feil, at vi ender opp med en ny overgangsavtale. Vi har forhandlet i tjue år. Det er mer enn nok uten tungt press fra USA og Europa på Israel. Okkupasjonen er helvete. Israel vil ta halvparten av Vestbredden som er 22 prosent av det historiske Palestina.

De ser ikke lyst på situasjonen.

– Forhandlingene vil bryte sammen om statsminister Benjamin Netanyahu holder fast ved sine posisjoner og skaper nye «fakta på bakken», nå i Jordan-dalen, før det blir inngått avtaler, mener Shaheen.

– Ved sammenbrudd i forhandlingene vil USA forsøke å tvinge en «løsning» på israelske premisser hvor det ikke bare er snakk om bytte av land, men bytte å bytte bort våre rettigheter. Vi vet at utenriksdepartementet i Washington forsøker å tegne en midlertidig avtale med midlertidige grenser og en prinsipperklæring som ikke tar hensyn til palestinske rettigheter.

Etter det de vet betyr det å anerkjenne Israel som jødisk stat.

– Det vil bety at dette ikke er vårt land og at vi har tatt feil gjennom alle århundrer. De vil tvinge oss til å gi avkall på vårt narrativ. Vi vet at jødene levde her, men de kan ikke fjerne at vi også har levd her.

Clinton og flyktningene

Shaheen trekker parallellene til Camp David-forhandlingene under president Bill Clinton, da USAs president avskrev folkeretten om å la flyktningene vende tilbake. I stedet skulle de få valget mellom å bli hvor de er, emigrere til tredjeland eller til den palestinske staten.

– Bare de som er født før 1948, skal få lov til å vende hjem – for å dø og bli begravd.

Det vekker betydelig uro at USA går med på at Israel får beholde et visst militært nærvær på enkelte steder i Jordan-dalen, vel vitende om at Israel er i ferd med å ta stadig større deler av dalen og vil befeste hele grensa mot Jordan.

– USA vil lage en ny Oslo-avtale som skal vare «evig». Abbas vil da kunne si at det blir opp til andre å fullføre avtalen i framtida, sier Shaheen.

Masri er vant med å knytte vilkår til råd og komme med kritiske kommentarer.

Hva er alternativet?

– Kritikk blir alltid møtt med spørsmålet: Hva er alternativet? Det er berettiget. Abu Mazen må ha annet å gå på enn bare å sette seg til forhandlinger, han må ha åpninger for andre valg. Forhandlingene må ikke være det eneste valget slik styrkeforholdet er i dag. Vi må styrke våre posisjoner. Det er her den internasjonale solidaritetsbevegelsen kommer inn, ikke regjeringene som støtter Israel direkte eller indirekte, sier han.

Masri rådet Abu Mazen å fortsette langs FN-sporet.

– Vi er anerkjent av 130 stater, hvorfor har du stoppet opp? Det er den eneste veien til å få våre rettigheter, sier han.

– Vi må konsentrere oss om den folkelige motstanden, FN og de internasjonale domstolene og den internasjonale BDS-bevegelsen (Boikott, deinvesteringer, sanksjoner). Israel har planer om å plassere én million bosettere på Vestbredden. Hva blir det av den palestinske staten da?

Abbas gjorde to feil, istemmer Mustafa Barghouti, generalsekretær for Palestine National Initiative (Mubadara), ofte betegnet som «Den tredje vei». Han ble valgt til den lovgivende forsamlingen (PLC) i januar 2006 og var informasjonsminister i samlingsregjeringen mellom Hamas og Fatah de få månedene den varte i 2007.

– Gå andre veier

Klassekampen møter ham «hjemme» over powerpointen i møterommet på Palestine Medical Relief Society (PMRS) i Ramallah.

– Han skulle ikke ha gitt opp vilkårene for forhandlinger, og han skulle ikke avlyst arbeidet i FN, men gått til Den internasjonale straffedomstolen (ICC), ikke minst nå som det er stadfestet at Yassir Arafat ble myrdet. Abbas la ned FN-politikken i utbytte mot løslatelsen av 104 fanger som skulle vært løslatt for tjue år siden, sier Barghouti.

– Vi trenger en ny strategi fordi det er åpenbart at forhandlingene ikke fører fram, sier han og legger fram fire punkter: folkelig motstand, palestinsk enhet og samlet ledelse, alternativ økonomisk politikk og internasjonal solidaritet, inkludert boikott-kampanjen. I over to år har diskusjonen gått om hvorvidt selvstyremyndigheten (PA) skal kaste kortene og overlate ansvaret for okkupasjonen til Israel.

– Før eller seinere må de gjøre det, fordi det ikke ligger håp i forhandlingene. Oslo-avtalen delte det palestinske folket. Alle er imot forhandlingene – unntatt Fatah. Vi vet de ikke fører til noe. Ved ethvert fakultet for statsvitenskap lærer en at alle forhandlingsresultater er avhengig av styrkebalansen, sier Barghouti.

– PLC kan ikke møtes grunnet splittelsen som igjen blir brukt til å hindre valg. Vi har blitt paralyserte. Rettsvesenet er under politisk kontroll, og vi har ettpartistyre både på Vestbredden og Gaza, sier han mens de nye kartene over den reelle situasjonen på Vestbredden limer seg til skjermen: Jordan-dalen og koloniene er skrapt vekk og inkludert i Israel.

Forutsetter forsoning

Splittelsen ligger på Masris bord. Masarat jobber med dialog mellom palestinske partier og organisasjoner på lavere nivå i Amman og Beirut for å skape press nedenfra.

– Fatah vil styre Palestina alene slik som før, ikke med Hamas eller noen andre. Vi har ingen Otto von Bismarck som kan samle oss slik Arafat gjorde. (Tidligere statsminister i Israel) Ariel Sharon sa til Likud da han trakk ut bosettingene fra Gaza: Vent og se hva som skjer; vi tar ett skritt tilbake i Gaza og går ti skritt fram på Vestbredden, sier han.

– Fatah forsøkte å utnytte boikotten og isoleringen av Hamas-regjeringen etter valget i 2006. Vi må la valg løse problemet, ikke gjøre samme feil. Uten forsoning, ingen løsning. Fatah vil forhandle; Hamas vil kjempe. Noen ganger er det ene riktig, andre ganger det andre.

– Jeg har møtt Meshaal. Han respekterer folkelig motstand. Hamas må respektere folkeretten, men ikke de betingelsene som Vesten stiller. Dersom Israel ønsker fred, må det bli en del av regionen. Om Israel fortsatt vil være en imperialistisk stat i regionen, vil det ikke oppleve fred, men kamp, mener Masri.

16. november:

Pengeløfter provoserer

LOKKER: Parallelt med forhandlingene jobber USA med økonomiske planer som skal «kjøpe opp» Palestina.

Hele tida støter en på den infernalske kynismen, beregneligheten. Selvsagt kan palestinske bedrifter og landbruk eksportere, forsikrer Jamal Juma, lederen for Stop the Wall, ironisk mens minibussen trekker mot Jeriko. Men i havna i Ashdod, på flyplassen i Tel Aviv eller ved Allenby Bridge over Jordan, blir hver eneste sekk, hver eneste kartong kontrollert – om en ikke bruker israelske frakt- og eksportselskaper.
Det koster bryggeriet i Taybeh 1200 dollar å frakte en container med øl fra den lille, kristne fjellbyen nordøst for Ramallah til Ashdod like mye som det koster å skipe lasten videre til Japan, et av de få eksportmarkedene Taybeh har. Den andre veien blir sekkene med humle fra Tsjekkia og Bayern, malt fra Belgia og gjær fra England utsatt for tidkrevende og kostbare kontroller. For sikkerhetens skyld, ifølge israelske myndigheter.

Økonomisk nedgang

Intet er så dyrt som Israels påståtte sikkerhet, den militære oppstykkingen av Vestbredden, inngjerdingen av Øst-Jerusalem. For første gang siden den andre intifadaen som brøyt ut 28. september 2000, da Ariel Sharon trampet inn på Haram ash-Sharif (Tempelhøyden) med soldater i hælene og ebbet ut mot slutten av 2005, gikk den palestinske økonomien på Vestbredden ned i første halvår, rapporterer Verdensbanken.
Banken legger ansvaret på nedgangen i utenlandsk bistand og Israels restriksjoner på palestinernes økonomiske virksomhet i de israelske C-områdene som utgjør vel 61 prosent av Vestbredden.

I slutten av juli lanserte USAs utenriksminister John Kerry sin økonomiske plan, Economic Initiative for Palestine, som Storbritannias tidligere statsminister Tony Blair, utsending for Kvartetten for det villedende veikartet for fred (USA, EU, Russland, FN), nå jobber med parallelt med forhandlingene. Investeringsplanen har ramme på fire milliarder dollar over tre år for nye prosjekter i åtte sektorer som spenner fra gass utenfor kysten av Gaza til hellig turisme i Betlehem. Om Israel tillater det. I et av de tenkte satsingsområdene, pottaske ved Dødehavet, driver Israel i dag storstilt plyndring av palestinske ressurser. Gjødselgruvene ligger nemlig i C-området som går gjennom Jordan-dalen.
Men i oktober beregnet Verdensbanken at om de israelske restriksjonene i C-områdene blir opphevet, vil det gi palestinsk økonomi tilskudd på 3,4 milliarder dollar i året, vel 35 prosent av dagens BNP, påpeker Mustafa Barghouti, leder for Palestine National Initiative, overfor Klassekampen.

Ekko av Netanyahu

Blair har ingen høy stjerne på Vestbredden. Han har ikke levert noe siden han tiltrådte Kvartetten i 2007. Mistanken er utbredt om at USA forsøker å kopiere Camp David-avtalen mellom Israel og Egypt og fredsavtalen mellom Israel og Jordan: Å knytte økonomiske gulrøtter til forhandlingene.
Det er et kjent trekk. Egypt og Jordan får lettere markedstilgang til USA om de har 28 prosent israelske komponenter i produktene. Etter Oslo-avtalen fulgte Paris-protokollen 4. mai 1994 som ble skrevet inn i Oslo II som Interim Agreement on the West Bank and the Gaza Strip 24.–28. september 1995. Å inkorporere israelsk og arabisk økonomi var Shimon Peres' ektefødt barn av Oslo-avtalen.
Nå snakker Kerry om økonomi som ekko av statsminister Binyamin Netanyahu. Han har hele tida ment at økonomi er nøkkelspørsmålet i forhandlingene.

– Europa, og ikke minst Norge, burde vite at investeringer uten en politisk løsning ikke fører fram. De har selv kunne se hvordan israelske stridsvogner har ødelagt infrastruktur som har vært finansiert med europeiske penger. Så lenge okkupasjonen pågår er det ikke mulig å skape bærekraftig vekst.
– Alle økonomiske planer som fulgte med Oslo-avtalen, har mislyktes. Israel kontrollerer alt, konkluderer Hani al-Masri, generaldirektør for tankesmia Palestinian Center for Policy Research and Strategic Studies (Masarat) i al-Bireh, Ramallahs tvillingby.

Siden Oslo-avtalen har regjeringer og organisasjoner bistått selvstyremyndighetene med 1,5 milliarder dollar i året i budsjett- og prosjektstøtte, mer enn 20 milliarder dollar i alt. Pengene har gått til offentlige lønninger, sikkerhetsapparatet, dekke underskudd – og korrupsjon. Lite til investeringer.
– De gjør kål på tostatsløsningen til fordel for en klynge med bantustaner som er avhengige av utenlandsk bistand. Israel blir opprørt når vi snakker om apartheid, men tallene sier alt, at det er slik, mener Barghouti.

Vansker med status quo

Kerry-planen er ikke bare avhengig av Israels samtykke. Vil direkte utenlandsinvesteringer la seg lokke til Palestina når Giverlandsgruppen som Norge leder, vet at selvstyremyndighetene lider under kroniske budsjettunderskudd og det ikke fins noen sikkerhetsgarantier?

Det er en dårlig skjult hemmelighet at en grunntanke bak planen er å hindre en sosial eksplosjon, en tredje intifada. Fattigdommen og arbeidsløsheten er kronisk, i beste fall 25 prosent og mer enn 40 prosent blant unge.
– Vi snakker ikke bare om separeringen mellom Vestbredden og Gaza, men den indre oppstykkingen av Vestbredden. Hva betyr vel fire milliarder dollar i investeringer? spør Masri.
– Det er oppfatningen blant giverlandene at det blir stadig vanskeligere å opprettholde status quo, både politisk og fra et økonomisk perspektiv, innrømmer Udo Kock, Det internasjonale pengefondets representant for Vestbredden og Gaza, overfor Financial Times.

– Vi må støtte den politiske prosessen med en økonomisk prosess som vil redusere byrdene og legge grunnlaget for en palestinsk stat, sier Mohammed Mustafa, visestatsminister og ansvarlig for den økonomiske planen på palestinsk side, til avisa. Han har det beryktede konsulentfirmaet McKinsey ved sin side.
Alt Israels strategiske planleggingsminister Yuval Steinitz hadde å tilby på den årlige giverkonferansen i New York i september, der Blair presenterte planen, var nye vannrørledninger, avsaltingsprosjekter og oppgradering av mobiltelefonnettet, mens Netanyahu-regjeringen i oktober installerte nytt røntgenutstyr for godstrafikken over Allenby Bridge for «å bistå palestinsk økonomi».

Utpressing

– Kerry og Blair vil bruke tre år på å bygge et økonomisk fundament bygd på utenlandsinvesteringer. Hvordan skal noen kunne komme til enighet om en økonomisk plan når det ikke foreligger noen politisk plan, når forhandlingene angivelig skal pågå til april? spør Masri igjen fordi ingen kort ligger på bordet, bare spekulasjoner.
– Den økonomiske planen betyr å gjøre den tenkte overgangsperioden i den amerikanske planen som utenriksdepartementet i Washington arbeider med, lenger. Selvstyremyndighetene skal få mer områder å håndtere, men blir mer avhengig av Israel under USAs protektorat.

– USA og Blair truer: Ingen økonomisk plan uten framgang i forhandlingene. Det er utpressing, konstaterer Masri. Palestinernes leder Mahmoud Abbas, eller Abu Mazen, står under intenst press. Israel har gjort utbygging av koloniene på Vestbredden og Øst-Jerusalem til vilkår for løslatelse av palestinske fanger, mens det opprinnelig var vilkår for å gå til forhandlinger fra Abbas' side.

Visjoner og realiteter

– Jeg advarte Abu Mazen mot å gå inn i forhandlinger, for etter noen måneder blir det stadig vanskeligere å trekke seg slik situasjonen og styrkebalansen er, sier Masri. Shtayyeh, som leder Det palestinske økonomiske rådet for utvikling og gjenoppbygging, innrømmer vanskene.
– Det økonomiske problemet er resultat av de politiske realitetene som det palestinske folket lever under. Derfor må enhver økonomisk plan ha en politisk visjon. Og i fraværet av en politisk løsning og visjon blir slike økonomiske planer ikke bare ambisiøse, men har svært lite omsetningsmuligheter på bakken, sier han til Financial Times.

20. november

Våpnene ingen snakker om

SLIPPER UNNA: Atomforhandlinger med Iran. Ødeleggelse av Syrias kjemiske våpen. Hva med Israels atomvåpen?

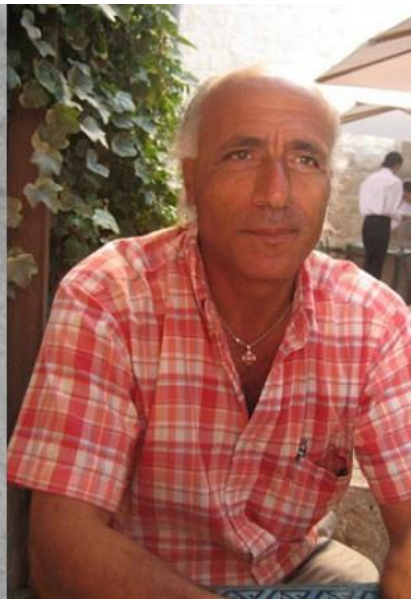

Israels statsminister Benyamin Netanyahu er tydelig når han offisielt trekker tilbake byggetillatelsen for ikke mindre enn 24.000 nye boenheter i annekterte Øst-Jerusalem og okkuperte Vestbredden, vel vitende om at byggeplanene står ved lag, ifølge visestatsminister Silvan Shalom. Årsaken ligger da heller ikke i de palestinske områdene, men er knyttet til Vestens atomforhandlinger med Iran.
– Verdens oppmerksomhet må ikke bli avsporet fra det viktigste målet: å hindre at Iran oppnår en avtale, erklærte Netanyahu onsdag i forrige uke. Avtalen kan i første omgang føre til en sanksjonslettelse på 15–20 milliarder dollar, ifølge israelske beregninger.
Verre for Israel er det at avtaler med Iran og Syria raskt vil kunne sette søkelyset på Israels atomvåpen.

Israels atomvåpen

Temaet vil bli tatt opp på konferansen «For a Nuclear Weapons and Weapons of Mass Destruction Free Zone in the Middle East», som foregår i Haifa 5.–6. desember. Arrangørene er Issam Makhoul, leder for Emil Touma-instituttet for palestinske og israelske studier og tidligere medlem av Knesset for det palestinske partiet Hadash, og Avraham Burg, tidligere leder av Knesset for Arbeiderpartiet.
Konferansen er en oppfølging av den ikke-statlige konferansen i Helsinki i desember i fjor. Det offentlige ble avlyst fordi Israel ikke stilte, med støtte fra Washington. Israel var den eneste av partene i Midtøsten som bestemte seg for å boikotte Helsinki-konferansen. Som følge av det, ble konferansen kansellert. Ifølge Obama-administrasjonen var tida fortsatt ikke moden for å snakke om Israels atomvåpen.
Det fikk Emil Touma-instituttet til å trekke følgende konklusjon: «Om det offisielle Israel ikke vil komme til Helsinki, gjenstår oppgaven for freds- og progressive krefter, i Israel og i utlandet, å bringe Helsinki til Israel».

Kerry til Israel

Fredag kommer USAs utenriksminister John Kerry til Israel for å avlegge rapport fra forhandlingene med Iran som blir gjenopptatt onsdag i Genève. Netanyahu har allerede fordømt planen og setter alt for å forhindre den. Han ser ut til å ha fått Frankrikes president François Hollande med seg, trolig på grunn av lukrative franske våpensalg til Saudi-Arabia og andre golfstater, noe som trolig var med på å sikre at Michel Platini sørget for å få fotball-VM ble lagt til Qatar i 2022.

Søndag forsikret Hollande Israel at Paris fortsatt vil gå imot lettelsene i sanksjonsregimet mot Iran inntil han er overbevist om at Teheran har gitt opp å produsere atomvåpen, slik Vesten påstår Teheran gjør uten å kunne framlegge håndfaste bevis gjennom de mange årene anklagene har vært markedsført.
– Frankrike vil ikke gi etter for atomspredning. Så lenge vi ikke er sikre på at Iran har avstått fra våpenprogrammet, vil vi opprettholde alle våre krav og sanksjoner, sa Hollande ved ankomst Tel Aviv, neppe uvitende om at Frankrike og Norge bidro til å skaffe Israel atomvåpen.

Israels spill

Netanyahu drar onsdag til Moskva for å snakke med Russlands president Vladimir Putin før han møter Kerry fredag.
– Jeg håper vi kan overtale våre venner i løpet av uka og i dagene som kommer, til å få en langt bedre avtale, sa Netanyahu før kabinettmøtet lørdag. Han krever at Vesten krever at Iran avvikler hele sitt atomprogram – med betydelig støtte i Kongressen i USA, der Senatet denne uka diskuterer tøffere sanksjoner, noe USAs president Barack Obama advarer mot.
Netanyahu spilte ut alle kort ved Hollandes ankomst hvor han gjorde klart at han ikke vil føle seg bundet av noen avtale og fortsatt holder muligheten for militære aksjoner åpen.– Jeg vil klargjøre at selv blant venner kan det være uenigheter, særlig i saker som omhandler vår framtid og vår skjebne.

Uventet middagsgjest

Mordechai Vanunu gir ikke lenger intervjuer. Det kostet ham ytterligere fengselstid fra mai til august 2010. Han holder seg dessuten langt borte fra Ben Gurion-flyplassen i Tel Aviv.
Det er to av de fire restriksjonene han ble pålagt i 2004 og fortsatt er underlagt av israelske myndigheter. De to andre er at han ikke skal være på internett eller snakke med utlendinger. Han er allerede arrestert ti ganger. Neste sak kommer opp i retten i desember, ifølge riksadvokaten.

Han er tydelig presset, vil ikke ta sjanser for hva nidkjære israelske myndigheter kan finne på. Han har 18 år i fengsel bak seg, tolv år på isolat. Vanunu rusler i strøket rundt American Colony, kanskje på jakt etter glimt av verden. «There's a crack in everything, that's how the light gets in», deklamerer Leonard Cohen.
Og gjett hvem som kommer til middag på restauranten Mihbash rett rundt hjørnet for Jerusalem Hotel i Nablus Street i Øst-Jerusalem, nærmest som en Sidney Poitier hjemme hos Spencer Tracy og Katharine Hepburn?
Vanunu hadde nok håpet på at varslerne hadde fått Nobels fredspris i år. Edward Snowden og Chelsea Manning som konverterte til sin kvinnelige identitet, slik Vanunu har konvertert til kristendommen. De siste avsløringene har utvilsomt vekket til live perspektiver og tanker.
Hvordan ville en iransk atomfysiker ha blitt mottatt i Vesten om han varslet at Iran utviklet et atomvåpenprogram, stikk i strid med ayatolla Ali Khameneis fatwa?

Vanunu skal igjen for retten denne måneden. Han ser unektelig sliten ut, frynsete etter år med psykisk terror i og utenfor fengsel. Den psykiske terroren fortsetter. Han har ingen grunn til lovord overfor den rødgrønne regjeringen og har neppe mer å vente av de mørkeblå.
– Her er jeg, i brudd med restriksjonene, sier han. Det er ikke vanskelig å forstå at Vanunu bærer dyp, dyp skuffelse over norske myndigheter. Han sier det ikke, men det er ikke vanskelig å forstå at det henger sammen med Norges intense forhold til Israel.

Atomvåpenkonferanse

Vi er alle klar over at middagen på Mihbash kan koste Vanunu noen timer på politistasjonen. Det er slett intet intervju, og han møter flere gamle kjenninger fra Bestemødre for fred blant Palestinakomiteens turdeltakere.
Vanunu kan ikke dra til Vestbredden, men har ingen restriksjoner på å dra rundt i Israel. Overvåkingspolitiet Shin Bet vet naturligvis hvor han er til enhver tid, trolig også bordsetningen på Mihbash. Det er fortsatt intet intervju, bare en middagssamtale på rundgang om løst og fast.
Våpenkonferansen i Haifa fatter umiddelbart interesse. Det er ingen oppmerksomhet som Israel etterspreder. Vanunu har et annet begrep enn generalstabens avskrekkingsdoktrine med Iran, ikke Mutual Atomic Deterrence, men Mutual Absolute Destruction. Uansett blir det MAD.

21. november

Blir omringet og murt inne

BEDRAG: Vesten ser på at Israel omringer og tar over Øst-Jerusalem. Betongmuren lukker seg rundt byen, og snart er den ulovlige annekteringen fullført.

Mye har forandret seg. Intet har forandret seg. Israel har bare forsert utbyggingen av bosettingene i det annekterte Øst-Jerusalem og den okkuperte Vestbredden.

Aldri har det blitt gitt flere byggetillatelser; aldri har det blitt bygd flere boenheter enn de siste to-tre årene, forhandlinger eller ikke forhandlinger. Befolkningstilveksten i koloniene er for første gang den høyeste i områdene, høyere enn blant palestinere og israelere ellers.

Utbyggingen går så raskt at Palestinakomiteens turoperatør i Øst-Jerusalem har måttet legge om ruta og ta oppstilling

andre steder for å vise hvordan betongmuren skiller Jerusalem fra Vestbredden. Den skjærer tvers gjennom den gamle forstadlandsbyen til Øst-Jerusalem, Beit Hanina. Landsbyen er delt, med åtte meter høy betong, mellom Beit Hanina, Jerusalem og Beit Hanina, Vestbredden.

Møte ved muren

En palestinsk kvinne kommer bort med et lite barn på slep og avbryter. Hver dag må hun gjennom kontrollposten Qalandiya for å komme fra den ene til den andre delen av Beit Hanina, hennes gamle landsby, to ganger om dagen. I over førti graders varme eller piskende kaldt regn, med den lille gutten, flere kilometer hver vei, klemt mellom høy betong og larmende trafikk mellom Jerusalem og Ramallah.

På Qalandiya er det skjedd 26 fødsler; i alt er 22 drept siden den andre intifadaen (fra september 2000), hvorav tolv barn under fjorten år.
Mannen hennes er fra Vestbredden, hun er fra Jerusalem. Sønnen får dermed ikke identitetskort for Jerusalem og kan ikke gå på skolen.
– Han er seks år og spør allerede: Hvem er jeg? sier kvinnen.

80 prosent av betongmuren skiller palestinere fra palestinere, familiemedlemmer fra familiemedlemmer. Palestinere spør: Om det handler om sikkerhet, hvorfor flytter da så mange jøder ut i koloniene? Hvorfor bygger de da ut bosettingene om det gjelder Israels sikkerhet som Vesten gjentar ved enhver anledning? Hvorfor følger ikke muren og piggtråden Den grønne linja dersom Israel ønsker grensa fra 1967? Muren er dømt ulovlig av Den internasjonale domstolen i Haag 9. juli 2004.

Palestinerne vet de fleste av svarene. De reiser seg rett foran dem. De vet derimot ikke hvor vidtrekkende de er. Israel har ikke klart definerte grenser, men krever likevel anerkjenning for «sin jødiske stat for det jødiske folket».

Omringet og kvalt

Guiden må stadig finne nye utsiktsposter for å vise hvordan koloniene tar strupetak på de nærmeste palestinske bydelene som forsøker å gi seg til kjenne med sine minareter og doble og triple vanntanker på takene. De vet aldri når vannet går; det blir stadig skrudd av. Vanntankene er yndet mål for bosetternes skudd når det spisser seg til.

Den stålgrå bybanen glir lydløs langs den gamle bygrensa mellom øst og vest og nedover Moshe Dayan-bulevarden i kolonien Pisgat Ze'ev («Ze'evs høyde») som siden 1985 har vokst til over 50.000 innbyggere, den største i Øst-Jerusalem som umerkelig glir over i neste bydel, Neve Ya'acov («Jakobs oase») med vel 30.000 bosettere.

Byplanleggingen av Pisgat Ze'ev røper hensikten bak kolonien. Den kiler seg inn i en skarp S mellom Shuafat og Beit Hanina i øst, Himza i vest og Anata og flyktningleiren Shuafat i nord, den eneste leiren igjen i Jerusalem etter okkupasjonen i 1967.

«Marokkanerne»

Innbyggerne i leiren blir kalt «marokkanerne» fordi de kommer fra det marokkanske kvartalet ved Møkkaporten nedenfor Haram ash-Sharif og Klagemuren i Gamlebyen, kjent som Bab al-Magharibeh (Marokkanerporten) på arabisk og Sha'ar Ha'ashpot i Nehemjas bok, munnskjenken til kong Artaxerxes under det babylonske fangenskapet.

Det åtte hundre år gamle Marokkanerkvartalet (Mughrabi) ble inntatt tre dager inn i Seksdagerskrigen i 1967 og fullstendig knust på ordre fra Jerusalems borgermester Teddy Kollek.

I dag fins det bare én port til Shuafat-leiren hvor det bor 22.000 palestinere på én kvadratkilometer.
– Det ser ut som inngangen til Gaza, mener guiden.

Samtidig fins det en «emergency gate» på okkupantspråket som israelske soldater bruker under sine raid i leiren. I leiren gjelder de same byggerestriksjonene som for andre palestinere i Øst-Jerusalem. Vanlig behandlingstid tar fire til ti år og koster kjapt 100.000-200.000 shekel (1 shekel = ca. 1,75 kroner).

Militært område

40 prosent av okkupert land blir av Israel definert som militært eller grønt område hvor palestinere ikke har lov å bygge. Hovedstasjonen til bybanen ligger på «green land».

En vanlig leilighet i koloniene koster rundt 750.000 kroner. De er subsidierte; de første årene betaler bosetterne ikke skatt. Stadig flere økonomiske bosettere flytter inn, vekk fra det svulmende boligmarkedet i Tel Aviv og dyrtid for mange i markedsliberalismens Israel. Det gjør den økonomiske situasjonen for palestinerne i Øst-Jerusalem, på Vestbredden og i Gaza enda verre fordi valutaen er shekel.

Palestinerne betaler samme skatt, men det brukes fem ganger så mye på offentlige tjenester i det jødiske Vest-Jerusalem som på muslimske og kristne deler av Øst-Jerusalem.

E1 til Ma'ale Adumim

Ma'ale Adumim har gått forbi Ariel («Guds løve»), midt på den nordlige Vestbredden, som den største kolonien på Vestbredden, og har nå over 40.000 innbyggere. Bare tretten norske byer er større, grensa går ved Sandefjord og Ålesund. I løpet av kort tid vil den ha passert innbyggertallet til Sarpsborg og Skien.

Byen, som betyr «Rød stigning» etter fargen på fjellene som stiger opp fra Jordan-dalen, blir kalt «Blekkspruten» fordi den brer sine fangarmer over alle åskammer. Kolonien ligger i tilslutning til East 1 (E1), det store byggefeltet som general Ariel Sharon stykket ut mens han var bolig- og utbyggingsminister i regjeringen til Yitzhak Shamir (1990–92). Det går fra foten av Oljeberget, nedenfor French Hill, og strekker seg mot den gjenmurte landsbyen Abu Dis i sørvest og Ma'ale Adumbim i øst, nesten tolv kvadratkilometer.

Det er den siste kilen i den totale omslutningen av Øst-Jerusalem og utskillelsen av Vestrbredden. Først kommer muren. Gravemaskinene hever nok en murblokk i været. Det er bare en liten glipe igjen til kontrollpost Oliven, i bunn av Oljeberget. Noen fattige hundretalls metere.

Palestinerne i nabolaget kan bare se på mens israelske politibiler patruljerer byggeplassen og det siste strekket fram til kontrollposten. De palestinerne som ikke kommer hit før midnatt, får lett problemer med oppholdstillatelsen i Jerusalem. Palestinerne blir sjekket ofte for å se hvor mange ganger de går gjennom kontrollen, for deretter å bli anklaget for at de ikke bor nok i Øst-Jerusalem. Det er en del av det palestinerne kaller «slow transfer».

Av 18.000 hus som den israelske hæren har knust siden 1967, har 40 prosent ligget i Øst-Jerusalem.

Vestens ansvar

Byggeplanene for E1 som Israel kaller Mevaseret Adumim, ble i 2009 midlertidig lagt på is av taktiske hensyn. Slike hensyn tar nå statsminister Benjamin Netanyahu ved å utsette nye byggetillatelser for 24.000 boenheter, for ikke å avlede Vestens press mot Iran. Dagen etter at FN opptok Palestina som observatørmedlem 29. november 2012 med 138 stemmer, lå byggeplanene på bordet igjen.

Det er bare en full vestlig snuoperasjon i forholdet til Israel som kan hindre at israelerne fullfører sine byggeplaner. Tida er på Israels side.

Ma'ale Adumim skal innenfor Jerusalem for å endre den demografiske sammensetningen i Øst-Jerusalem. Landsbyen Az-Za'im på den andre siden av Hovedvei 1, hovedfartsveien mellom Jerusalem og Jeriko i Jordan-dalen, blir skilt ut til Vestbredden. Landsbyens landområder blir liggende igjen i Jerusalem, bortenfor avkjøringen til Ma'ale Adumim som er under konstruksjon.

Den eneste veien som binder den sørlige og den nordlige delen av Vestbredden, Hebron og Betlehem med Ramallah («Guds fjell»), for palestinere som ikke har lov til å passere gjennom Jerusalem med sine hvite skilter, er Wadi al-Naar («Flammedalen»). Den slynger seg forbi bosettinger som pakker inn Betlehem og skiller den fra Øst-Jerusalem, før den kaster seg ned i juvet som kanskje var en del av Gehenna – som igjen kanskje ble omtalt som Helvete.

Å ha kjørt gjennom Helvete og kommet ut på den andre siden betyr lite. Få timer etter at Palestinakomiteens tur passerte den såkalte Container checkpoint, ble nok en palestiner drept av israelske soldater. Det har blitt mer av det i løpet av året.

Som en palestiner sier:
– Okkupasjonen er helvete.

27. november:

Fordrives med rå makt

- Israel bruker harde metoder for å tømme Øst-Jerusalem for palestinske innbyggere:

TØMMES: Øst-Jerusalem blir gradvis tømt innenfra for palestinere. Vesten lukker øynene.
Det er umulig å gå gjennom det muslimske kvarteret eller Muristan i Gamlebyen uten å legge merke til de enorme israelske flaggene som henger fra okkuperte hus. Overvåkingskameraene stirrer ned i smugene fra takhjørner og balkonger. Lynende barberbladtråd skiller etasjer og nabohus. Soldater skuer fra sine utkikksposter; bosettere vandrer på takene med automatvåpen over skuldrene.

Det muslimske kvarteret blir bokstavelig undergravd. Utgravingen på jakt etter det jødiske templet har fått hus til å synke. De gamle palestinske familiene har mistet sine hus. Hus som tilhører den kjente Hussein-familien, huser nå en av de israelske politistasjonene som omkranser inngangen til Vestmuren, hvor Klagemuren ligger. Ingen bør bli overrasket over at det ikke fins palestinere eller kristne i det jødiske kvarteret.

Det gis ingen byggetillatelser i det muslimske kvarteret, verken til nye hus eller tilbygg. Det blir stadig mer trangbodd. Familier bor på «lagret», uten toalett, uten bad. Når en ikke lenger har beskyttelse, hva har en da …?
35 prosent av Øst-Jerusalem er tatt. USAs utenriksminister John Kerry har allerede ymtet om Israel bør få beholde kontrollen over Gamlebyen, vel vitende om at Israel vil ha mer.

«Davids hage»

Pressluftborene har gått for full belg i fjorten måneder utenfor Møkkaporten eller Bab al-Maghariba (Maurerporten) i sørenden av Gamlebyen. Det har fått de fleste husene i det palestinske boligområdet Silwan til å slå sprekker. Utgravningene pågår på den 1200 år gamle muslimske gravlunden. Området er erklært «green area» for å utvide «Davids by», den kanaanittiske bosettingen som kong David skal ha erobret for rundt tre tusen år siden. Intet i Jerusalem er uberørt av historie og religion. Heller ikke skråningene i Kidrondalen.

– Kong David var her for tre tusen år siden. Det er bra for oss. David var en av de gode profetene. Han heter Davoud hos oss, sier Ahmad al-Ziam mens han lener seg på krykkene.
– De har funnet noen steiner som de hevder er Davids stol eller Davis badekar. Mer enn 60 prosent av vårt land er blitt erklært «green area». Hva betyr det? At israelerne kan ta det.

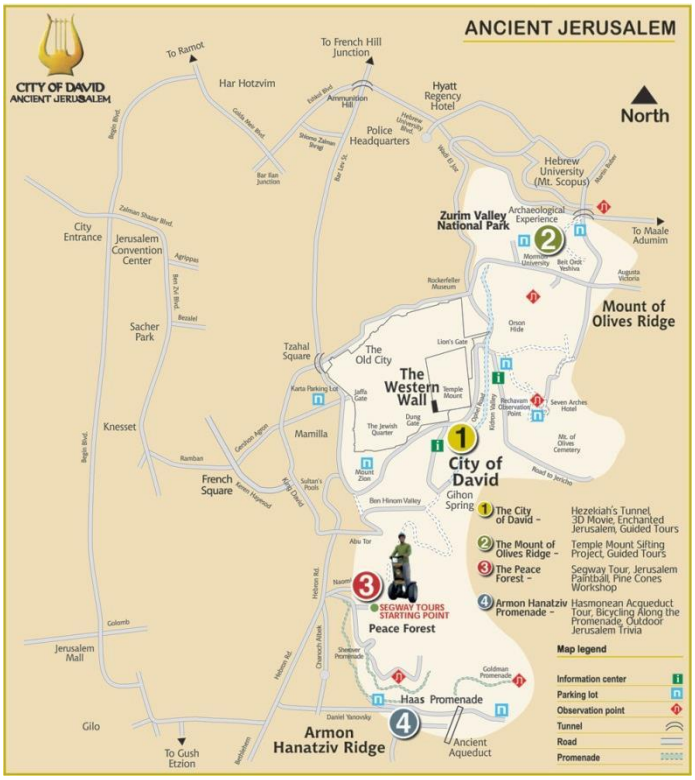

Disse husene i al-Bhustan i Silwan skal rives for å få plass til «Davids hage».

Maskinene i gang

Det begynte med at to familier ble kastet ut fra sitt land. Siden Oslo-avtalen i 1993 har de jødiske bosettingene økt med 300 prosent. Nå er det 350 av dem i nærheten. De kjører tungt bevæpnet Ma'Alot Ir David-veien, slik den står avmerket på kartet.

Da Klassekampen besøkte Silwan for drøye to år siden, gjaldt fortsatt kjennelsen om midlertidig byggestans fra lagmannsretten i Jerusalem fra 2008.
– Hæren «overprøvde» retten ved å henvise til sikkerhet og andre militære grunner, sier Ziam.

I dag har den nylig gjenvalgte borgermesteren Nir Barakat grønt lys for planene om «Kongens hage». Anleggsmaskinene ruller ut parkeringsplassen for framtidige busslaster av turister. De får neppe høre hvem som bodde her før.

FNs spesialrapportør Richard Falk fastslår at «folkeretten ikke gir Israel tillatelse til å bruke bulldoser mot palestinske hjem for å rydde rom for borgermesterens prosjekt med å anlegge en hage eller noe annet». Falk blir nektet innreise til Israel.
– Fordi Salomon tok kona hit for å spasere, vil de kaste 1300 palestinere på gata, konstaterer Ziam.
– De vil at vi holder kjeft. De vil at vi skal være deres esler, sier han.

Skutt to ganger

Israelske soldater og bosettere går brutalt til verks. De er ute etter unge gutter. Over 50 prosent av innbyggerne i Silwan er under 18 år. 75 prosent av er fattige.
Det er ikke mer enn noen dager siden tre bosettere trakk pistolene mot en eldre mann og peppersprayet en 15-åring. Det var slik Ziam ble skadd i september 2009. Han forteller:

Sønnene, da ni og ti år gamle, ble banket opp av bosettere fordi de lekte i gata, en bratt bakken opp mot Møkkaporten hvor bilene helst ikke vil ha noen i veien. Han ba dem stanse. En bosetter skjøt ham i beinet med sitt M16 automatgevær. De lot ham ligge i store smerter. Sønnene og andre forsøkte å stanse biler for å få kjørt ham til sjukehus. Da kom de bort til ham og skjøt ham i beinet for andre gang.
Begge guttene ble brakt inn til avhør. De ble fortalt at de var skyldig i hva som hadde hendt med faren fordi de hadde lekt i gata.
I dag hinker Ahmed rundt på krykker.

**Oktober 2010: David Be'eri (57), som leder den jødiske bosettergruppen Elad, kjørte i dag over to arabiske barn som kastet stein på bilen hans i det arabisk-dominerte området Silwan i Øst-Jerusalem.
Foto: AFP PHOTO/ILIA YEFIMOVICH/SCANPIX**

Dagens ramaskrik

Et klikk inn på silwanic.net viser at trakasseringene skjer daglig, ifølge Wadi Hilweh Information Center i Silwan.
To av informasjonssenterets guider er blitt drept. Saken mot gjerningsmennene ble «lukket» etter tre timer. Nye bevis førte ikke til at de ble tatt opp igjen.

– Barn blir satt to-tre måneder i fengsel, i husarrest eller forvaring. Det gjør at de mister skolen og må gå året om igjen. Dermed risikerer de ikke å få ID for Jerusalem når de fyller 16 år. Vi spiser okkupasjonen med skje hver eneste dag, sier Javed al-Ziam som nettopp har kommet til.

Han leder komiteen i Silwan, men måtte en tur i retten rett før besøket. Han har fått varsel om at huset hans fra 1952 skal rives. 30 prosent i Øst-Jerusalem betaler en eller annen form for bøter til israelske myndigheter, opplyser han.
– Det er også en metode på å forsøke å drive oss ut.
Silwan er bare en del av israelernes prosjekt som strekker seg helt fra Damaskusporten.
– Her driver de arkeologiske utgravninger med bulldosere. Jo, vi liker også å ha det grønt rundt oss. Men grønt betyr ikke grønt for oss, men retten for andre til å bygge på vårt land.

I Jerusalem East Side Story gjelder det fortsatt slik som da kolonien Ramot ble anlagt, navngitt etter den bibelske byen Rama hvor profeten Samuel ble gravlagt til høylytt sorg. Da husene ble knust i 1974 lød ramaskriket fra de palestinske innbyggerne: «Husødeleggelser er dødstraff».

Husene i Silwan ligger utsatt til. Her om dagen slo taket inn i kjøkkenet i huset til Mohammed al-Ghoul i Hosh Assileh i Gamlebyen på grunn av de israelske utgravningene og brødrene Amer (13) og Obaida (15) etter at israelske soldater raidet familiens hus i Bab Hutta klokka halv seks om morgenen.

29. november

Okkupasjonens bitre frukter

- Bosettingene i Jordandalen er åsted for beinhard utnytting og undertrykking av palestinske arbeidere:

SKILLE: Palestinske arbeidere jobber for under halvparten av israelsk minstelønn på jødiske kolonier i Jordandalen. Om ikke dette er apartheid, hva er det da?
– Douma er den eneste palestinske landsbyen øst for vei 458, peker Jamal Juma, leder for Stop the Wall, ut av vinduet.

Bussen slynger seg nordover langs vestbredden av Jordandalen fra Ramallah. Asfalten reiser seg plutselig som muren Israel har planer om å reise når statsminister Benjamin Netanyahu varsler for sine allierte i Vesten at han skal annektere Jordandalen som del av Israel i den framtidige «løsningen».

Allerede på begynnelsen av 1970-tallet inntok bosettingene kommandohøydene på toppene langs dalføret. Planen har vært som en åpen bibel for alle som vil se, helt tilbake til den første Yigal Allon-planen umiddelbart etter Seksdagerskrigen i 1967.

Vredens steinfrukter

Bosettere fra Mitzpe Shilo går stadig til angrep på nærmeste palestinske landsby og hogger ned eller graver opp og stjeler oliventrær. Getsemane eller gat shemanim er hebraisk for oljepresse.
Det tar 40 år før et oliventre er modent. Å hogge eller stjele oliventrær er å rykke folk opp med røttene. Under olivenhøsten som startet i oktober, fikk anti-apartheidkampanjen rapporter om hyppige angrep fra bosettere mot flere landsbyer rundt Nablus: Ras Karkar, Deïr Sharaf, Ainabous, Bourin, Sarta.

Dette er målbevisst fra bosetternes side. De regnes med nybrottsfolk i det sionistiske prosjektet, finansiert av staten, av World Jewish Agency og World Jewish Fund. Hvert år reiser nordmenn for å plukke oliven i de folkerettsstridige bosettingene og bidrar til fordrivingen av palestinerne.

Veikart for annektering

Innlemmelsen av Jordandalen foregår i en helt annen skala. Israel bygger Trans-Samaria-veien for å knytte dalen til Tel Aviv.
Sentralt på Vestbredden ligger den store kolonien Ariel, strategisk plassert mellom Tel Aviv og Amman i Jordan, med eget universitet og industrianlegg hvor israelske bedrifter kan unnvike arbeidslovgivning og miljøforskrifter, med en skuldertrekning fra den israelske fagorganisasjonen Histradrut som LO har forbindelser med.

Siden 2002 har Israel plantet vel to millioner daddelpalmer i den fruktbare jorda under havoverflaten langs Jordan. Planene er å plante fem millioner palmer.
Det fins nå 36 jødiske bosettinger i Jordandalen, 33 er landbrukskolonier.

Vesten involvert

Israel satser tungt i Jordandalen, og Vesten er involvert. Eksporten fra bosettingene til EU beløper seg til 230 millioner euro i året. Den palestinske eksporten er på fattigslige 15 millioner euro. En israelsk bosetter får hundre ganger mer for sin eksport enn en palestiner, fastslår visestatsminister Mohamed Mustafa, ansvarlig for den såkalte Kerry-planen i den palestinske selvstyremyndigheten, overfor Financial Times.

Verdensbanken er koplet på Rødehavet-Dødehavet transportprosjekt (RSDSCP). Israel har nær tappet Jordanelva slik at vannstanden i Dødehavet har sunket dramatisk. I stedet for å konfrontere Israel med overforbruket som undergraver palestinske vannrettigheter, vil Verdensbanken finansiere et miljørisikablt prosjekt med å lede vann fra Rødehavet til Dødehavet.

Medjool, kongen blant dadlene, er saftig, men har bitre bær. Jordandalen er Palestinas spiskammer for en framtidig stat. Det meste er såkalte C-områder, som er under full israelsk militær kontroll. Jagerflyene skjærer stadig gjennom dalen med rallende drønn.

Arbeid under overflaten

Jeriko, 260 meter under havet, er A-område, omringet av C-områder, overdratt palestinske myndigheter i mai 1994 sammen med Ramallah. Her treffer Klassekampen generaldirektøren for Palestine General Federation of Trade Unions (PGFTU) i byen, Wael Natheef, i Folkets Hus som norsk fagbevegelse har vært med å reise.

– Her er det svært vanskelig for fagbevegelsen. Arbeiderne jobber under harde vilkår. Rasismen er utbredt. Dessverre er det mange palestinske arbeidere her, sier Natheef, vel vitende om at de vel 3000–4000 ute på plantasjene har få valg å plukke mellom. 25 prosent er kvinner, 15 prosent er barn mellom tolv og femten år. Under daddel- og druesesongen kommer de ned fra fjellene rundt Ramallah og Nablus og jobber dobbelt.

– De fleste jobber uten papirer. Det er ingen arbeidskontrakter, timelister eller lønnsslipper. Om de bringer sakene inn for retten, har de intet å vise til selv om israelsk høyesterett har fastsatt at israelske arbeidslover skal gjelde i bosettingene, sier Natheef.
Saker tar gjerne tre år eller mer. Hvem har råd til det?

Arbeid med lift i dadelpalmene

Barnearbeidere på vei til slavearbeid i en jordbrukskoloni i Jordandalen.

Video fra Kav LaOved: Bitter dates.
https://www.youtube.com/watch?v=cwTZ2xeSAkM
Du tror faktisk ikke det er mulig før du ser det.

Langt under minstelønn

I stedet er det apartheid som gjelder. Palestinske arbeidere slaver for maksimumlønner på 60–70 shekel om dagen (1 shekel = cirka 1,75 kroner), for minst sju og en halv time om dagen.
– Lovfestet minstelønn i Israel er 23 shekel i timen. Det gir 170 shekel om dagen om den blir fulgt. Palestinere jobber for mindre enn halvparten av israelsk minstelønn, konstaterer Natheef.

Om ikke dette er apartheid, hva er det da?

Arbeidsulykkene ramler fra trærne. Arbeiderne blir løftet opp i palmene med kraner og sitter i timer i stekende sol. Folk faller ned når de ikke kan tre av på naturens vegne, eller når de støter på slanger. De blir bitt eller hopper i skrekk. Mange heisførere har ikke lisens. Kranene velter.
– Loven sier at det skal være ambulanse tilgjengelig på plantasjene, for førstehjelp og transport til nærmeste klinikk. Det som ofteste skjer at de skadde blir dumpet på nærmeste checkpoint. Vår jobb blir å følge opp med forsikring og erstatning, forteller Natheef.

Det ligger en eim av rasisme over arbeidsforholdene. På glassverket og garveriet og lærvarefabrikken i kolonien Ma'ale Efrayim blir det brukt kraftig lut.
– Israelske arbeidere får medisinsk sjekk hver sjette måned når de arbeider med kjemiske midler. Det gjelder ikke palestinske arbeidere. De oppdaget kreft, astma og andre sjukdommer først i ettertid, sier Natheef.
Han har en lang liste over overgrep, både blant de vel 6000 palestinerne som jobber i de 145 fabrikkene i industrisonene til kolonien Mishor Adumim, 800 av dem fra Jeriko, og de 150 hushjelpene fra Jeriko som jobber i Ma'ale Adumim utenfor Jerusalem.

Om ikke dette er apartheid, hva er det da?

Lover og virkelighet

Det fins lover for det meste. Forbud og konvensjoner mot barnearbeid.
– De økonomiske realitetene er sjuke eller fengslede familiefedre, enker. Kvinner må jobbe, barn må jobbe. Hovedbeskjeftigelsen vår er å organisere og slåss for kollektive avtaler, forteller Natheef.

Til det har PGFTU Jeriko fått prosjektstøtte fra Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) i Nederland til å produsere en håndbok for rettigheter og med skjemasider hvor arbeiderne kan føre inn daglister. Støtten skal også gå til en fagforeningsavis med historier fra arbeidshverdagen og videofil om barne- og kvinnearbeid.

– Kvinner blir utsatt for mange overgrep. De pådrar seg sjukdommer når de arbeider på feltene uten å få gå på toalettet. Det er stort behov for å lære opp kvinner i fagbevegelsen. Vi utveksler erfaringer med fagbevegelsen i Jordan og Tunisia, med Barcelona og Milano. Det er 25.000 palestinske arbeidere i koloniene på Vestbredden. 95 prosent er under israelsk kontroll. Neste skritt er å stanse Netanyahus planer for Jordandalen, sier Natheef.

Han viker ikke tilbake for å støtte kravet om at LO og andre fagorganisasjoner bryter med Histadrut selv om PGFTU-ledelsen ikke gjør det. Han nøler heller ikke med å gi støtte til den internasjonale Boikott, deinvestering og sanksjon-kampanjen (BDS) selv om PGFTU-ledelsen holder tett.

– Vi her i Jeriko er en del av kampanjen. Bryt med Histadrut, bekjenner Natheef høyt og tydelig.

Tar vannet

Ut fra Jeriko, byen med verdens lengste sammenhengende bosetting, Ahria på arabisk. Igjen går det så tydelig fram at en ikke trenger å mure inn Jeriko for å rane til seg Jordandalen. Det er nok å rykke opp oliventrærne og låse inn vannet. Hver vannpumpe er gjerdet inn. Israelerne har kontroll over alle målere.

Når de tar fra palestinerne i Jordandalen vannet, hva skal de da leve av selv om klimaet innbyr til produksjon og grøde hele året? Det trengs ingen stridsvogner og militære kjøretøy, det trengs ingen mur for å strupe palestinerne i Jordandalen.

– Israel hever det står om sikkerhet. Dette handler om økonomi, mener Natheef.
«Vi må konsentrere vår oppmerksomhet mot den økende fødselsfrekvensen blant arabere og nødvendigheten av at de alltid må forbli minoritet i Israel. Vå må opprette jødiske byer og landsbyer på Vestbredden,» sa arbeidsminister Yigal Allon til L'Orient 16. august 1967. Ekkoet jaller gjennom Jordandalen.

Selvsagt er det apartheid.

2. desember

Ørkenvandring uten vann

- Beduiner i Jordandalen fordrives av Israel som er på jakt etter dyrebare vannreserver:

VANNKAMP: Tar du vannet fra palestinerne, tar du livsgrunnlaget fra dem. Det gjør Israel systematisk i Jordandalen.
Beduinene følger vannet, opp og ned av Jordandalen, fra Ramallah, «Guds fjell», på vel 900 meter til Dødehavet, 260 meter under havflaten. Derfor demmer den israelske okkupasjonshæren (IDF) opp for beduinene ved å erklære områdene hvor de har sine faste, sesongmessige tilholdssteder, for militært område.
For når badawis, beduiner, blir rykket opp fra jorda, rakner veven med den mytespunne kulturen og språket, musikken, fortellingene. Da forsvinner nærheten til det livgivende vannet; da er erobringen komplett.

Beduinene, «ørkenbeboerne» på arabisk, kjenner ingen grenser, men har fått føle dem på kroppen i hele regionen, i Negev-ørkenen i Israel fra 1947 og nå i Jordandalen. De pakker sine telt og frakter dem med pickup'en, men lar løer og innhegninger blir stående i fjellskråningene ved ravinene hvor de vet at det igjen vil springe ut vann.
Slik var det i hvert fall, i historiefortellernes tid. Nå går gamle oller tørre fordi israelerne legger beslag på vannet.

Khirbet Makhoul

På høyden over Khirbet Makhoul i den nordre enden av Jordandalen kneiser militærposten med struttende antenner. Vannledningene åler seg ned fra høydedraget og suget til seg fra de gamle kildene. Området øst for vei 578 er erklært militært område, plottet ut av IDF i 1997. Da var det erklært som såkalt C-område i henhold til Oslo-avtalen.
– Vi er blitt jaget fra sted til sted. De har arrestert dyra våre, forteller familieoverhodet Yousef Abu Heleweh som har satt seg under det provisoriske teltduket som er spent over bakken etter soldatenes siste raid.
Husdyra har blitt fritt vilt for militæret. Å få dyra i arrest, er kostbart. Israelerne tar seg godt betalt for kost og losji.

Dollarsummene som flyr gjennom lufta som på en markedsplass, fortoner seg astronomiske med tanke på at beduinene ligger nederst på inntektsskalaen, både i Israel og den okkuperte Vestbredden og i nabolandet Jordan i skråningen på den andre siden av elva.

Årelang trakassering

Beduinene i Khirbet Makhoul er noen stabeis. Allerede første år etter militariseringen, ødela soldatene de små løene som gir sau og geiter beskyttelse og ro. 16. september i år kom de tilbake for hvilken gang i rekken. Da ble 58 bosteder og skjul revet, alle faste strukturer i Makhoul.

– Vi har vært på dette stedet i tretti år. De kom uten varsel, klokka tre om natten, med tre bulldosere. De ba oss forsvinne fra deres treningsfelt.
– Soldatene spør hva vi gjør her. Jeg spør dem: Hvor kommer du fra? Hva gjør du her?

De er ni familier, store familier, rundt 120 mennesker. Ingen har vært utsatt for slike voldsomheter siden

Seksdagerskrigen i 1967. Mange husker krigen. De satte hvite flagg på telt og løer når israelerne dro forbi i stridsvogner og lastebiler. Den gangen dro de forbi.
– Vi eier dette landet, sier Abu Helweh og henter fram dokumentet med stempler fra lommeboka. Det er fra den israelske sivile okkupasjonsmyndigheten som har forskanset seg i Beit El rett utenfor Ramallah.

Ordren om å ødelegge Khirbet Makhoul, Humsa, al-Hadidiya, Khirbet ar-Ras al-Ahmar, i alt ni beduinsamfunn i den nordre Jordandalen, ble gitt 25. august, umiddelbart etter kjennelsen i lagmannsretten.

Diplomatisk lammelse

Fire dager etter, 20. september, kom en gruppe diplomater fra Frankrike, Storbritannia, Spania, Irland, Australia og EU til Khirbet Makhoul sammen med en lastebil med telt og utstyr til beduinfamiliene. Det fikk IDF til å rykke med fra kommandohøyden for å legge beslag på lastebilen.

Den franske diplomaten Marion Castaing satte seg i førersetet på lastebilen og nektet å slippe taket i rattet. Hun ble revet ut og slengt i bakken hvor hun fikk rettet et gevær mot hodet.
Da andre forsøkte å hindre at hun ble arrestert, kom tåregassen og sjokkgranatene som soldatene vanligvis bruker mot steinkastende ungdom, fram. Yousef Hussain Bisharat, Ali Mohamed Bisharat, Munter Mohamed Bisharat ble arrestert.
Bilen fra det franske konsulatet ble «anholdt» i to timer etter angrepet.

– Vi hadde forventet en diplomatisk krise. Intet skjedde! forferdes Jamal Juma, leder for Stop the Wall.
– Når det kommer til Israel, …

Få dager etter torpederte Frankrike det første utkastet til atomavtale med Iran, til jubel fra Israel og Saudi-Arabia.

Muren marsjerer fram, med støtte av amerikanske dollar og vestlig forhandlingslammelse.

En hilsen på veien

– Soldatene kommer alltid etter at vi har hatt besøk. De truer oss til å ta imot noen, sier Abu Helweh, såret over at de tramper på den beduinske gjestfriheten, æreskodeksen.
– Vi føler oss nakne, overvåket hele tida.
Militærposten på haugen har øyne og ører.

– Vi har ingen andre steder å dra. Vi kommer ikke til å forlate teltene våre. Om de kommer for å ødelegge igjen, må de gjøre det med oss inne. Vi er bønder, vi gjør ingen fortred, sier den gamle, og en kan innbilde seg at en hører vannet klukke under føttene.

Familiene må nå hente vann i Bardalah, 25 kilometer borte, selv om vannledningen går langs veien rett nedenfor.
– Hva gjør vi når det begynner å regne? Hva med vinteren? Noen må fortelle dem at de skal la oss være i fred.
Vann, kilden til okkupasjon

Hva er kilden til alt dette? Vand, vand, vand, slik Nordahl Grieg bokstaverte sitt dikt:
«Bekken er der, er der, er der. Jeg er sjuk av alt her ute.
Herre Jesus, gi meg vann!»

Hadde grensa som Israel trekker opp handlet om sikkerhet, ville de lagt muren og piggtråden langs våpenhvilelinja fra 1949, Den grønne linja som er internasjonalt anerkjent. I stedet følger den det vestlige vannførende laget i forlengelsen av Anti-Libanonfjellene.

Muren ble dømt folkerettsstridig av Den internasjonale domstolen (ICJ) i Den Haag i 2004, med et pålegg om at «alle stater er underlagt forpliktelsen ikke å anerkjenne den ulovlige situasjonen som resultat av byggingen av muren eller til å gi bistand eller støtte som opprettholder situasjonen skapt av slike konstruksjoner». Like fullt er British Water innblandet i forbrytelsen med å stjele vann fra palestinerne i ly av Israels okkupasjon. I Interimavtalen for Vestbredden og Gazastripen fra 1995 får palestinerne lov til å tappe bare tjue prosent av «det antatte potensialet» i de vannførende lagene på Vestbredden.

De er nødt til å kjøpe vann fra den israelske selskapet Mekorot. Israel overstiger ofte sine 80 prosent av vannet med mer enn 50 prosent – men sitter med veto i Joint Water Committee med palestinske selvstyremyndigheter.

Bare tre prosent av Jordanelva renner gjennom Israel. Men det er Israel som tapper elva tørr og får vannstanden i det åtte millioner år gamle Dødehavet (Bahr al-Mayyit) til å synke dramatisk, mellom 90 centimeter og en meter i året. Overflaten har sunket fra 395 meter under havet i 1970 til under 420 muh. Innsjøen er i ferd med å dele seg i to og kan dele Aralsjøens skjebne.

«Thirsting for Justice» heter rapporten til Emergency Water Sanitation and Hygiene, en koalisjon av 30 palestinske og europeiske organisasjoner, blant dem Oxfam. Den ber europeiske regjeringer presse Israel til å respektere folkeretten og palestinske internasjonale rettigheter til vann.

Det er som å skvette vann på gåsa.

3. desember

Frykter nytt voldsutbrudd

- Palestinere er bekymret for at raseriet blant palestinsk ungdom skal eksplodere i ukontrollert opprør:

INTIFADA: For knappe tre år siden var det vår i lufta for en tredje intifada. Nå har redselen forplantet seg over hva en ny eksplosjon kan føre til.
Våren har visnet. Optimismen som de arabiske opprørene i Tunisia og Egypt spredte til Vestbredden har stivnet. Det er slående i møtet med palestinere som er aktive i den folkelige motstanden. Selv der motstanden har blitt holdt i grøde, hver eneste uke i år etter år, ligger det en påfallende uro under fordi de vet hva som kan skje.
– Om det kommer en tredje intifada, håper jeg den følger våre metoder. Sperre av veier, brenne bildekk, kaste stein. Den må for all del ikke bli like voldelig som den andre intifadaen. Om den blir voldelig, vil vi tape, sier Abdullah Abu Rahmah.

Han er koordinator for Bil'in Popular Committee against the Wall som leder den ukentlige demonstrasjonen i landsbyen Bil'in som ligger fire kilometer fra Den grønne linja, våpenhvilelinja fra 1949 som var grensene fram til Seksdagerskrigen i 1967. Bil'in ligger tolv kilometer vest for Ramallah, i høydedraget over Lod (Lydda) og Ramlah, palestinske landsbyer som ble brutalt tømt i 1948.

Symbol for protest

– Vi har mye å tape. Israel er oss militært overlegent. Den ikke-voldelige motstanden er derimot sterkere fordi den vil gi oss internasjonal støtte, sier Abu Rahmah før han går til fredagsbønnen som samler landsbyen før de marsjerer til jordene hvor Israels betongmur reiser seg over slukten hvor Den grønne linja går.

Bil'in er stolt av den posisjonen landsbyen har fått i den folkelige motstanden som palestinerne forsøker å opprettholde mot okkupasjonsmakten. Landsbyen har blitt oppmøtested for internasjonal solidaritet. Hver fredag stiller grupper med israelere fra den andre siden av muren for å protestere fysisk mot sin egen regjering. Denne uken er det demonstranter fra Tsjekkia, Tyskland og Norge, samt en busslast med franskmenn, med i markeringen som samtidig er en protest mot det langsomme poloniumdrapet på PLO-lederen Yasser Arafat 11. november 2004.

Ikke-voldelig

Demonstrasjonene i Bil'in, Nabi Saleh og Nil'in inngår i Stop the Wall-kampanjen og har blitt symboler på den folkelige motstanden siden starten 20. februar 2005, åtte og et halvt år. Nå er det aksjoner på minst tjue steder.
Bil'in har bare 1800 innbyggere og sitter igjen med 4000 dunam (= 4000 mål).
– Muren var aldri ment bare å gi Israel sikkerhet, men å stjele land. Om Israel vil ha sikkerhet, må de bygge bruer, ikke murer, mener Abu Rahmah.

Muren ved Bil'in ble reist for angivelig å beskytte den jødiske kolonien Modi'in Illit (Kiryat Sefer), en av de største bosettingene som fikk israelsk bystatus i 2008 og vokser tre ganger raskere enn byene i Israel. Kolonien ble anlagt i 1994, på palestinsk A-område bare ett år etter Oslo-avtalen, av haredim, ultraortodokse jøder.

Den første aksjonen kom i april 2005 da innbyggerne lenket seg til oliventrærne som israelske soldater kom for å kutte.
– Det er et hellig tre for oss med dype røtter i landet, og vi fikk støtte i media. Vi sa at Gandhi, Martin Luther King og Nelson Mandela hadde deltatt om de kunne. Det vakte oppsikt. Budskapet var ikkevold, forteller Abu Rahmah.
Og det kom etter at den andre intifadaen hadde ebbet ut.

Dom mot dom

9. juli 2004 dømte Den internasjonale domstolen i Den Haag muren for ulovlig. Uka etter godkjente likevel israelsk høyesterett mure inn den nye bosettingen Mattitiyahu East, men ga ordre om å legge om traseen om muren førte til unødig byrde for palestinerne. 2005 anla Bil'ins landsbyleder Ahmed Issa Abdullah Yassin sak mot muren og fikk medhold 4. september 2007. Dommer Dorit Beinish slo fast: «Vi er ikke overbevist om at det er nødvendig ut fra sikkerhetsmilitære årsaker å opprettholde den nåværende ruten over Bil'ins land». Dagen etter ble derimot den nye bosettingen Mattitiyahu East A godkjent av høyesterett, bygd på Bil'ins marker, og først i 2011 begynte hæren å legge om deler av muren.

Den skiller derfor fortsatt landsbyen fra 60 prosent av sitt opprinnelige land. Bosettingene rundt Bil'in har blitt

investeringsobjekt for forretningsmennene Lev Avnerovitsj Levjev, født i sovjetiske Tasjkent og bosatt i London, klassifisert i Israel som bukharim, jøde fra Sentral-Asia, og den ortodokse amerikanske eiendomsutvikleren Shaya Boymelgreen fra Brooklyn, begge omtalt som filantroper i Israel på grunn av sine investeringer og pengegaver.

– Omleggingen førte til at Bil'in fikk 1400 dunam tilbake. En annen framgang er den årlige internasjonale konferansen med parlamentarikere fra hele verden og invitasjonene fra utlandet. Vi må nå forsøke å stanse utbyggingen av Mattitiyahu East B, sier Abu Rahmah som har besøkt elleve universiteter på østkysten av USA og har talt for europeiske studenter som siden har kommet for å demonstrere.
– Israel er redde våre internasjonale venner.

Nær påminnelse

Abu Rahmah har selv fått merke hærens bisarre påfunn. I desember 2009 ble han arrestert for å arrangere utstilling over hvilke våpen hæren har brukt mot demonstrantene – og ble dermed anklaget for å være i besittelse av israelske våpen. Det kostet femten måned i Ofer-fengslet hvor G4S har hånd om sikkerhetsordningene.

Abu Rahmah minner om at landsbyen har betalt en høy pris, Bassam Abu Rahmeh (29) og Jawaher Abu Rahmah (36) ble skutt i 2009 og 2010. Bil'in er Fatah-bastion. Mange i selvstyremyndigheten bor i fine hus i og rundt landsbyen.
– Vi fortsetter demonstrasjonene fordi vi fortsatt er okkupert. Alle palestinere vil ha en slutt på okkupasjonen, langs 67-grensene med Øst-Jerusalem som hovedstad, løslatelse av fangene og at flyktningene vender hjem. Men jeg har intet håp til forhandlingene.
– Israel lurer verden. Se hva de gjør i Jerusalem. Regjeringen oppmuntrer bosetterne til å angripe og ødelegge trær og hus, og hæren beskytter dem. Vår palestinske ledelse er ikke i stand til å gjøre noe for folk. Om de fortsetter slik, vil det komme en ny intifada, en voldsom eksplosjon, advarer Abu Rahmah.

Fredagsdemonstrasjonen til minne om Arafat byr på kaskader med tåregass. Landsbyguttene gjør alt de kan for å nå fram til muren med sine steinslynger, ofte ladet med tåregassgranatene de plukker opp.

Hvem er David nå?

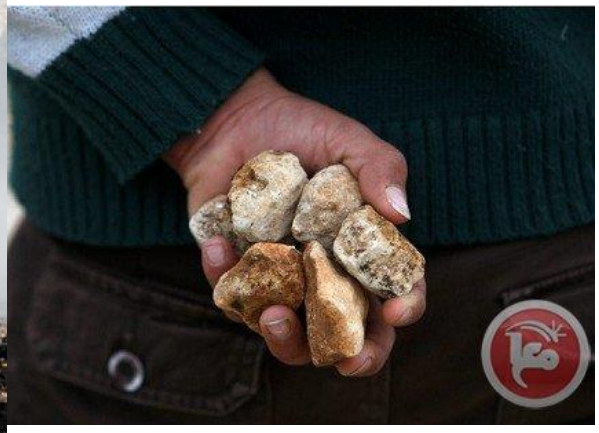

Liv uten håp

Engstelsen for en tredje intifada stikker dypt også hos Mahmoud Subuh, ansvarlig for de internasjonale forbindelsene til Yaffa Cultural Center i den trange flyktningleiren Balata, ved foten av den siste oppstigningen til Nablus. Han ser med dyp uro på hva som skjer med ungdommen i leiren, særlig guttene.
– Skolen i Balata er ansett som den verste i Palestina. Den var den beste. 50 prosent av guttene kan ikke skrive navnet sitt i 8. og 9. klasse. Det er katastrofe, sier Subuh, dypt, dypt bekymret.

Balata-leiren ble opprettet i 1950 for 5000–6000 flyktninger fra Jaffa. I dag er de 28.000 på den samme kvarte kvadratkilometeren. De bodde i telt i fem år før UNRWA kom med sine 3x3 meter «betongtelt».
– Privatliv har ingen mening i Balata. Veggene er tynne. Vi lever som en åpen bok, forteller Subuh slik at han kvinnelige kollega blir forlegen.
– Folk mister grepet. Det er som om å gå på egg. De kan ikke fortsette å leve slik. Som far vil du oppdra barna dine

godt. Under sånne forhold forvitrer autoriteten. Det er vold i hjemme overalt.
– De ser intet håp. De ser nye hus og Mercedeser i Ramallah. Men det gjelder bare få. Den virkelige historien er den som pågår i leirene.

Stygge tall

Alle tall taler mot Balata. 45–50 prosent arbeidsløshet, om ikke mer. 75 prosent av innbyggerne er under tretti år, blant dem er arbeidsløsheten mer enn 70 prosent, en situasjon som volder problemer uansett hvor i verden.
– Vi har mange skadde fra første og andre intifada. De prøvde å skaffe seg utdanning. Det betyr intet lenger for ungdommen fordi de ikke får jobb likevel. Om de ikke kommer på universitet, venter 70 prosent arbeidsløshet.

Forholdene har blitt verre og verre i løpet av de tjue årene med Oslo-avtalen som var taus om flyktningene. Første intifada startet i Balata som ble utsatt for kollektiv avstraffelse. Balata var ledende i den andre intifadaen. Selvmordsbombene startet her på grunn av frustrasjonen og sinnet, konstaterer Subuh.
– Og vi står fortsatt under israelsk okkupasjon selv om vi lever i såkalt palestinsk område.

Subuh advarer for hva som måtte komme, dønn ærlig.
– Alt på bakken indikerer at noe vil komme. Leirene begynner å koke igjen fordi ingen ting endrer seg. Folk spør: Hva skjer med oss? Hva blir det neste? Ingen forteller hva som skjer i leirene; ingen snakker om flyktningene. Nå kommer israelsk politi inn i leiren en til to ganger i uka.

Forhandlingsfrustrasjonen er følgesvenn til frykten.
16 selvmordsbombere kom fra Balata under forrige intifada.
Mahmoud frykter for flere ved neste smell.

– Alle protester er intifada. Intifada er når folk sier ifra, sier imot. Første og andre intifada kostet oss dyrt, og vi har tapt og tapt siden uten å få noe igjen. Men den politiske og sosiale situasjonen kan lede til ny eksplosjon.
– Guttene her er eksponert for alt. Er gata voldelig, er de voldelige, enten mot Israel eller mot hverandre. Narkotika er billig, nesten gratis. Den kommer fra Israel. Kniver, pistoler. Det driver alle til vanvidd.

– Ungdommen har mistet troen på framtida. De betaler en høy pris. De opptrer uten frykt. Balata er et konservativt muslimsk samfunn. Likevel begår de selvmord. De går rett mot israelske veikontroller for å bli drept. De hopper fra hustak ned i de trange smugene. De bryr seg ikke lenger, forteller Subuh.

9. desember

De unge fylker seg på nytt

- Palestinske ungdommer står opp mot unnfallenhet og intern krangling blant deres egne ledere:
UNG VÅR: Tjue år etter Oslo-avtalen har stiene blitt smalere mens okkupasjonen bokstavelig talt har blitt bedre sementert. Palestinerne står igjen med ungdommen. Dem er det mange av, og de søker nye veier.
Stop the Wall er del av den nye ungdomsbevegelsen som har mistet all tillit til de palestinske selvstyremyndighetene (PA). De har åpnet kontorene for ungdomsorganisasjonen Hirak al-Shabiba, og bygget i Ramallah huser dessuten fangeorganisasjonen Addameer.

Aghsan Barghouti og Mahmoud Nawajaa i Hirak al-Shabiba teller opp problemene med Fatah på Vestbredden og Hamas som har kontroll over Gazastripen. Hamas undertrykker ungdommen der; PA gjør det samme her. Korrupsjonen, arbeidsløsheten. Problemene er de samme i hver eneste avkrok.
– Stop the Wall gir rom for tillit uten å ta ordre fra den palestinske ledelsen, uten å bli brukt av politiske partier som vi likevel ikke stoler på, sier Aghsan.
– Det fins gap mellom generasjonene. Stop the Wall prøver å fylle rommet mellom dem og leter etter nye rom for politisk arbeid som vi tror på. Vi er uavhengige. Folk er delt på grunn av splittelsen mellom Fatah og Hamas. Det gjør oss palestinere svakere, mener hun.
– Hvem representerer ungdommen? Jeg tror verken Fatah eller noen andre gjør det. Vi må få brakt nytt liv i Palestinas nasjonalråd (PNC) som representerer alle palestinere, inkludert flyktningene, oss alle.

Våren kom og gikk

Klassekampen møter Aghsan og Mahmoud på Stop the Wall-kontoret i Ramallah snart tre år etter at de var ute i gatene på Nakhba-dagen, i protest mot okkupasjonen, i protest mot selvstyremyndighetene og de politiske partiene

for å tvinge dem til å gjennomføre Kairo-avtalen, forsoningsavtalen president Mahmoud Abbas og Khaled Meshaal hadde inngått, henholdsvis på vegne av Fatah og Hamas.
– Situasjonen endrer seg hele tida. Vi var optimistiske under den arabiske våren, og det fins fortsatt håp om at den kan forene seg med det palestinske folket mot okkupasjonen. Den arabiske våren støttet vår egen vårløsning mot okkupasjonen og de interne motsetningene. Men husk, den første intifadaen var vår første vår, sier Mahmoud.

Aghsan føyer til:
– Det er viktig å ha i mente at situasjonene er forskjellige. Håpene som ble tent i Tunisia og Egypt, tente oss og hjalp oss til å forstå forskjellene og vanskene vi står overfor. Revolusjonen vil ta tid.
– Det positive er at vi organiserte oss på egen hånd og fikk fram at å gjøre slutt på okkupasjonen er i alle palestineres interesse. PA sitter på sine femstjerners kontorer og hilser knapt på oss i den folkelige motstanden eller de som får konfiskert jord og ødelagt oliventrær. Det er stor avstand mellom PA og folket, mener Mahmoud.

Uavhengig ungdom

– Det avgjørende er målet til ungdomsbevegelsen fordi ingen av de politiske partiene er i bevegelse. Ungdomsbevegelsen må forene seg mot okkupasjonen, sier Aghsan.
Det er kanskje derfor ungdom er på moten for de internasjonale organisasjonene, ungdom og kvinner, ler hun.
– Vi går imot «normaliseringen» av okkupasjonen. Internasjonale organisasjoner inviterer til aktiviteter med israelsk ungdom. De utnytter en vanskelig økonomisk og utdanningsmessig situasjon, lokker oss med at vi kan reise til USA og Europa i forskjellige prosjekter.
– Vi tar ikke imot donasjoner eller er knyttet til noen partier, skyter Mahmoud inn.

73 prosent av ungdommene er ikke med i de politiske partienes organisasjoner. 42 prosent mener at ingen av partiene representerer dem.
– Dette har bare økt etter at Fatah og Hamas ikke klarer å gjennomføre Kairo-avtalen. De er ganske enkelt ikke fornøyd med situasjonen. Mange deltar i markeringer mot splittelsen, mot sikkerhetsavtalen mellom PA og Israel og mot forhandlingene, sier Mahmoud.

Aghsan forklarer at «vi er barn av den første intifadaen».
– Vi må reise oss på nytt, gjenopprette våre verdier. Det må starte med den nye generasjonen. Om noen ble drept under den første intifadaen, gikk alle palestinske byer ut på gatene i protest. Om noen blir drept i Nablus i dag, går livet sin vante gang i Betlehem. De har lyktes med å dele oss geografisk og mentalt. Vi må gjenoppvekke verdien at vi alle må protestere for våre rettigheter. Vi er nye, vi er uavhengige. Folk spør: Hvem betaler dere? Vi må vinne folks tillit.

PA med sine nesten 200.000 offentlige ansatte som må forsørge sine familier, har satt seg i personlig gjeld og vil gi utdanning til sine barn, framstår som et åk. PA-budsjettet er galskap, mener Aghsan.
– 40 prosent går til sikkerhetsapparatet, én prosent til jordbruk – og de kan ikke engang beskytte meg mot israelernes vold. Sikkerhetsstyrkene er trent opp til å undertrykke oss.
– Alt henger sammen. Den økonomiske politikken til PA gjør at folk tar opp lån. Om de tar del i protester og demonstrasjoner, havner de i økonomiske vansker. De er bundet opp av sine lån og vil ikke delta. Situasjonen for ungdommen henger nøye sammen med økonomien, oppsummerer Mahmoud.

Skuffelse og anklage

– Den arabiske våren har vært en stor skuffelse. Politisk islam tok over. En ny omveltning vil være svært komplisert også for oss. Det tar oppmerksomheten, og oppmerksomheten vekk fra oss. Vi har hatt tjue år med Oslo-avtalen og flere år med forhandlinger. Det har vært mislykket. De forhandler selv når folk blir utstøtt fra Øst-Jerusalem og det blir bygd nye hus i bosettingene, sier Mahmoud Subuh, internasjonalt ansvarlig for Yaffa Culture Center i flyktningleiren Balata sør for Nablus.

Dødsskytingen på kontrollposten Zaarata, rett borte i hovedvei 60 mellom Ramallah og Nablus, ligger bare halvannet døgn tilbake i tid.
– «Kerry-samtalene» handler bare om økonomisk utvikling. Det trenger vi, men vi trenger mer til å få en palestinsk løsning. Forhandlingene fører ingen sted hen. Om noen måneder til vil de ikke ha blitt enige om noe. Balata har alltid vært en Fatah-bastion, men nå har folk ikke lenger tillit til de politiske partiene.

Forhandlingene fører til intet; Kairo-avtalen mellom Fatah og Hamas har gått i stå. I nær tre år har spørsmålet, formet som en trussel, hengt i lufta om PA vil kaste kortene og overlate hele administrasjonen og kostnadene av okkupasjonen til Israel.
– Dessverre, det vil aldri skje, sier Subuh uten behov for betenkningstid.
– PA bryr seg ikke om hva som skjer her, om det tar 100 eller 200 år. De trer aldri ut av sine sirkler. De bryr seg ikke om at folk lider under Israels okkupasjon. Nei, det vil aldri skje, og jeg vet at det jeg nå sier, kan føre meg i fengsel.

Det kunne Aghsan og Mahmoud skrevet under på.

– Tror de virkelig at vi vil akseptere dette?, spør Jamal Juma, leder for Stop the Wall, med adresse PA-kontorene på den andre siden av byen. Er PA et kollaboratørregime?
– Folk sier det ikke offentlig, men de ser at PA stiller seg på den andre siden av det palestinske folket.

Herjer med Abbas

Israelerne fortsetter å herje med Abbas, håner og river ham ned overfor Vesten og i palestinske øyne.
– Abbas visste på forhånd om byggingen i Judea og Samaria. Amerikanerne koordinerte det med ham og selv hans protester er i bunn og grunn et koordinert skuespill, sa bygg- og boligminister Uri Ariel i møtet med parlamentarikere i det franske senatet 4. november, da Abbas truet med å bryte de lukkede forhandlingene i forkant av møtet med Kerry i Betlehem, ifølge Jerusalem Post.

Ariel representerer Jødisk hjem (HaBayit HaYehudi), det høyreekstreme, religiøse nasjonalistpartiet til Naftali Bennett. Han ble kåret til det mest effektive medlemmet av Knesset i 2011 og den nest mest høyreekstreme i 2012 av den israelske organisasjonen Matot Arim.
Når Ariel mener det er på tide å slutte å snakke om det jødiske Vestbredden og i stedet om palestinske bosettinger i Judea og Samaria, vekker det slett ingen oppsikt i Israel. Det blir ikke lenger ansatt som aparte og ekstremt. Verre er mangelen på vestlige reaksjoner.

Når statsminister Binyamin Netanyahu legger byggetillatelsen for 24.000 boenheter i koloniene i Øst-Jerusalem og på Vestbredden i skuffen, varsler det intet linjeskifte, men kan utelukkende skrives på kontoen for taktikk og internasjonalt omdømme.
– Spørsmålet handler alltid om tidspunkt. Er tidspunktet rett? fastslo energiminister Silvan Shalom, partikollega av Netanyanhu i Likud, overfor Israel Radio med henvisning til at «vi har behov for å støtte USA i Iran-spørsmålet og må gjøre vårt ytterste for å senke spenningen mellom oss».

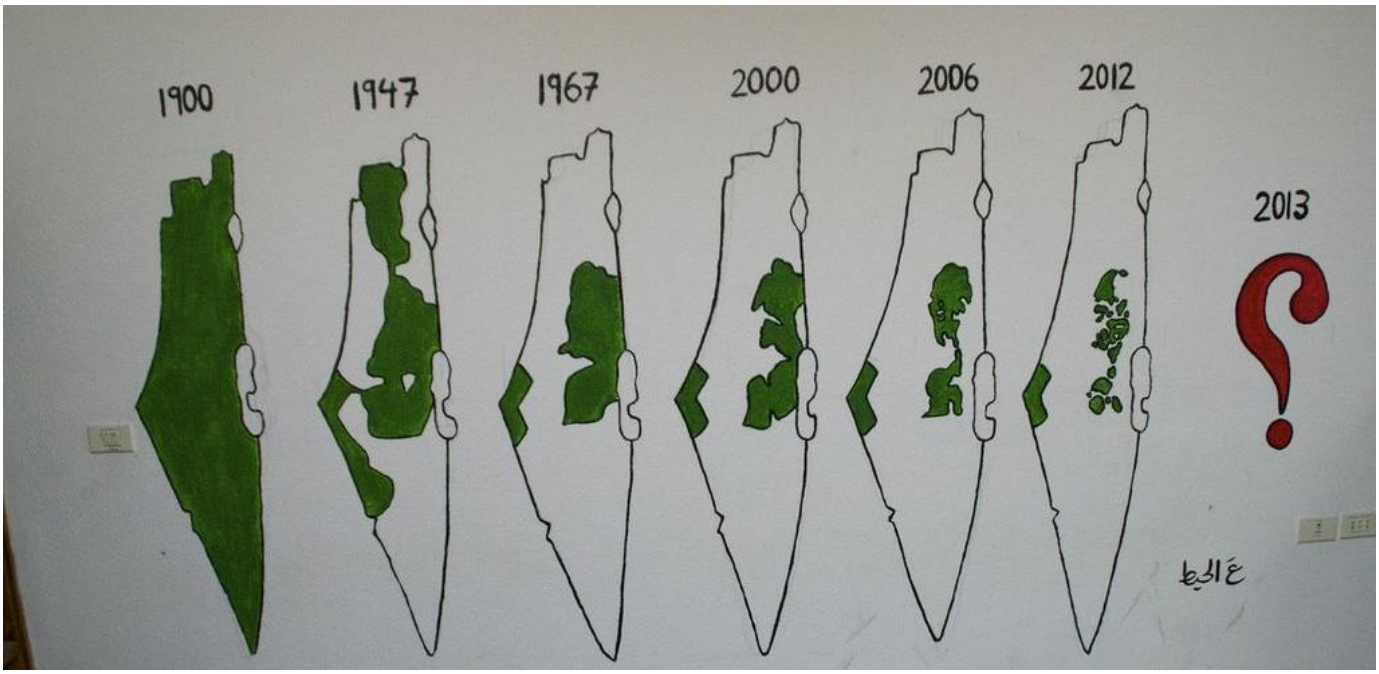

Holde hodet hevet

– Situasjonen er ganske risikabel. En snakker om tostatsløsning, men de faktiske forholdene viser at det ikke fins rom for noen tostatsløsning. Det er Israel som driver spillet. Det er en svært farlig prosess, sier Mustafa Barghouti, presidentkandidat og generalsekretær i Palestinian National Initiative (Mubadara). Han klikker fram nye kart hvor Vestbredden blir spist bit for bit, fra 44 til 11 prosent langs de linjene Netanyahu har annonsert at han vil mure og gjerde inn.

– Hvordan skal vi danne en stat av dette? kommenterer Barghouti grafikken på veggen.
– Én stat var det vi opprinnelig ønsket, men det internasjonale presset tvang oss til å akseptere tostatsløsningen. Om de dreper tostatsløsningen, må de tvinge oss til å leve som slaver eller i én demokratisk stat.
Kartene over den krympende «staten» er malt på veggen i kontorene til Stop the Wall.
– Selvstyremyndighetene har ikke engang reell kontroll over A-områdene. Den israelske hæren kan rykke inn til enhver tid. Det føyer seg til Oslo-avtalens største feil, sier Barghouti.
– Vi må svare med å trappe opp den ikke-voldelige motstanden, ikke gi følelsen av at vi er nedtrykte.

14. desember

Åpner Israels skjulte historie

- Den israelske organisasjonen Zochrot vil få israelere til å huske fordrivingen av palestinere.

MINNER: Nakba, fordrivelsen av palestinerne i 1948, er vår historie, mener israelske Eitan Bronstein i organisasjonen Zochrot. For tolv år siden stiftet Eitan Bronstein organisasjonen Zochrot, «Minner», i Tel Aviv. Det er ikke bare at organisasjonens formål er spesielt. Zochrot er en feminin flertallsform av det hebraiske verbet for å huske, bevisst valgt for å bryte med det mannssjåvinistiske språket som får kvinner til å referere til seg selv i den mannlige flertallsformen, forklarer Bronstein.
Språk er makt, språk uttrykker historien, historien er preget av den maskuline fortellingen, i tone og innhold.
Derfor har Zochrot tatt opp kampen om den sionistiske fortellingen om Nakba, arabisk for «Katastrofen» slik palestinerne beskriver fordrivelsen i 1948. Språket er så betent at justisminister Tzipora Malka Livni, da i egenskap av utenriksminister, gikk inn for å forby palestinernes bruk av ordet Nakba.

Fraværende minne

– I det israelske skolevesenet er Nakba et ukjent ord. Elevene lærer knapt noe om at det bodde arabere, palestinere, her. Ikke mange sier at landet var tomt, terra nullius, men de tror det var britene og før det tyrkerne, osmanene, sier Bronstein.

Zochrot har slagordet: «Å minnes, vitne, erkjenne og reparere». «Å hebraisere Nakba» er en enorm oppgave Bronstein og hans medarbeidere har tatt på seg. Bronstein viser til at historikere som Benny Morris («1948, A History of the First Arab–Israeli War») og Ilan Pappé («The Ethnic Cleansing of Palestine») og andre akademikere har nådd avisene med sine bøker og avhandlinger om hva som skjedde under opprettelsen av staten Israel, men debatten nådde ikke folk.
– Det ble ingen folkelig samtale ut av det, forteller Bronstein.
– Målet for Zochrot er ikke bare å forstå Nakba, men å få folk til å ta inn over seg at Nakba også er vår historie. De får hele tida høre at «det fins to fortellinger», men det er ikke spørsmål om narrativer, det handler om historien. Uten Nakba, ville vi ikke ha levd i denne staten, understreker Bronstein.

Zochrot arrangerer turer til byer og landsbyer hvor palestinerne ble fordrevet, enten gjennom angrep og massakrer eller trusler om å bli utsatt for det nabolandsbyene hadde gjennomgått. Sjokkeffekten og redselen bak massakrene som den i Deïr Yassin, fikk innbyggerne i Lifta, den eneste synlige palestinske landsbyen i Jerusalem i dag, til å søke tilflukt i Øst-Jerusalem.

Vandring i glemselen

Zochrot setter opp skilt og holder byvandringer for å prege byrommet som i de gamle arabiske bydelene i Jaffa, i dag innlemmet i Tel Aviv.
– Vi prøver å innprente det i vår bevissthet, i vår diskusjon. Vi noterer at det er langt flere treff på «Nakba» på internett nå enn for 15 år siden.
Første utkast av den såkalte Nakba-loven som ble introdusert i Knesset for tre år siden, var ekstremt: Alle som minnes den israelske uavhengighetsdagen med sørgestund, kunne få ett års fengsel. Ordet Nakba ble ikke nevnt i loven. Dette vakte kraftige reaksjoner, selv inn i regjeringspartiet Likud. Lovforslaget ble stemplet som antidemokratisk, og det andre utkastet ble tonet ned: Om kommunestyrer eller skoler arrangerte sørgemarkeringer, kan de bli bøtelagt, forteller Bronstein.

Likevel har Zochrot sine markeringer på uavhengighetsdagen i Tel Aviv.
– Loven gjelder ikke oss fordi vi ikke mottar statlige midler, men siden vil publiserer og annonserer markeringene, forsøker politiet å blokkere oss med sine skjold. Vi blir truet med blant annet arrestasjon om vi ikke forlater lokalene. Loven er ment å skape frykt, særlig blant lærere. De er redde for å bruke materiale fra Zochrot. Det er ikke ulovlig, men ... Bronstein kjenner mange eksempler på at det ikke er heldig for yrkeskarrieren. Det kommer stadig rapporter inn til Zochrot fra lærere og andre som har vært i befatning med organisasjonen som fortsatt er så ukjent at sikkerhetsagenten i passasjerkøen på Ben Gurion-flyplassen ikke ante hva Zochrot er på spørsmål om hvilke israelere vi hadde truffet.

– Fornektelsen av Nakba stikker dypt, men vi merker en gryende interesse blant flere. Flere skjønner at anklagene i Nakba ikke kan feies til side. Den israelske fortellingen slår sprekker på flere punkter og gjør den vanskeligere å holde på, mener Bronstein.

Lod og Ramla

Det gjelder ikke minst fordrivelsen av 50.000–70.000 palestinere fra Lod (Lydda) og Ramla i juli 1948, omtalt både som «eksodus» og «dødsmarsjen fra Lod», sist «anmeldt» i tidsskriftet The New Yorker 21. oktober av den israelske journalisten Ari Shavit på bakgrunn av samtalene han hadde med kommandanten og militærguvernøren som tømte Loddalen. Lod og Ramla ligger østenfor Tel Aviv, vestenfor Ramallah. Hit kom sionismen i 1903. To år etter opprettet en russisk-jødisk entreprenør olivensåpefabrikken Atid (hebraisk: «Framtid») og en sionistisk lærer barnehjemmet Kiryat Sefer for de overlevende etter pogromen i Chisinau i Bessarabia, i dag hovedstad i Moldova. Tre år etter plantet sionistbevegelsen Herzl-skogen i Loddalen og utvidet virksomheten med landbrukskollektiv og håndverksted.

Til forskjell fra suksesshistorien som har blitt en så viktig del av den blomstrende fortellingen om Israel, gikk alt skeis. Med unntak av «ungdomslandsbyen» Ben Shemen til den tyske legen Siegfried Lehmann, som tok med seg det jødiske barnehjemmet i Kaunas i Litauen i 1927 da antisemittismen skjerpet seg.

I 1946 hadde Lehmanns skole mer enn fem hundre elever og sovesaler i skråningen fra Kiryat Sefer til den nedlagte såpefabrikken. Skolen var selvforsynt, elevene hadde grønnsakshage og fruktlund, drev med høns, kyr, sauer og hester. Lehmann var ingen trangsynt, ekskluderende sionist. Han åpnet for palestinske naboer i Haditha, Dahariya, Gimzu, Daniyal, Deïr Tarif og Bait Nabala for at stedet ikke skulle være et vestlig fort i Orienten. Lehmann hadde kommet landsbyene til unnsetning etter jordskjelvet i 1927. Han var som palestinerne som reddet jøder unna den palestinske mobben som sto bak massakren på 67 jøder i Hebron 24. august 1929, ikke langt fra den jødiske bosettingen Otniel som i dag herjer med de palestinske innbyggerne i Gamlebyen.

Lehmann forsøkte å så toleranse og nestekjærlighet i elevene (10–18 år) og høstet det samme fra palestinerne. Elevene dro på markedet i Lod; arabiske musikere spilte på skolens fester. Men under trærne i fruktlunden trente Mula Cohen, brigadekommandanten bak massakren i Lod, og andre elever i det skjulte med å plukke fra hverandre og sette sammen britiske rifler i blinde, bruke maskingevær og kaste håndgranater.

Delingsplanen

I februar 1947 bestemte britene seg for å overdra mandatområdet til FN som sendte en delegasjon på elleve til Palestina i juni. Den besøkte Ben Shemen og Loddalen, men konkluderte like fullt med at jøder og arabere ikke kunne leve sammen i samme stat. I november vedtok FNs hovedforsamling delingsplanen i resolusjon 181, men først ble avstemningen utsatt to ganger, da USA oppdaget at de ikke hadde presset mange nok land til å sikre to tredels flertall.

Etter at USAs president Harry Truman hadde krevd «full forklaring» fra allierte land som ikke fulgte USAs linje, endret Liberia, Haiti og Filippinene standpunkt slik at resultatet ble 33 for, 13 mot og 10 avholdende.
Hele den arabiske og muslimske verden var imot, bare Liberia og Sør-Afrika i Afrika og Filippinene i Asia stemte for, sammen med Sovjet – til tross for at Lenin og 3. internasjonale hadde fordømt sionismen som en reaksjonær bevegelse. I desember 1947 ble 13 soldater fra den jødiske organisasjonen Haganah drept av arabiske soldater i bakhold på vei til Ben Shemen. I april 1948 var «ungdomslandsbyen» tømt og omgjort til militærpost. I mai kom det lenge annonserte angrepet fra de arabiske landene som motsatte seg imperialismens implantasjon i Palestina.

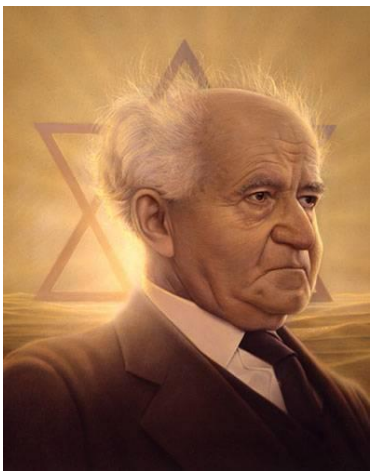

I begynnelsen av juli iverksatte Israels statsminister David Ben-Gurion «Operasjon Larlar» for å innta Lod, Ramla, Latrun og Ramallah. 8. brigade inntok den nordlige delen av Loddalen og den internasjonale flyplassen som i dag bærer statsministerens navn. Elitebrigaden Yiftach inntok alle landsbyene rundt Ben Shemen.
Dalen ble stengt fra sør, øst og nord før angrepet på Lod 11. juli fra 3. bataljon idet Moshe Dayan ankom Ben Shemen med sin 89. divisjon.

I løpet av den første 47 minutter lange blitzen ble flere titalls palestinere i Lod drept. I løpet av noen timer hadde soldatene inntatt sentrum. Tusenvis av palestinerne søkte tilflukt i moskeen. Neste dag forvillet to jordanske militære kjøretøy seg inn i Lod. Palestinerne trodde det var redningen og åpnet ild mot de israelske soldatene. Mula Cohen ga ordre om å fyre av stridsvogner mot moskeen og kaste granater inn i husene. 250 palestinere ble drept. «Sionismen hadde utført massakre i byen Lydda», skriver Shavit i The New Yorker.

«Deporter dem»

I hovedkvarteret til «Operasjon Larlar» i Yazur spurte kommandant Yigal Allon hva han skulle gjøre med araberne i Lod. «Deporter dem», svarte Ben-Gurion, ifølge boka «1948» av Benny Morris. Timer etter ga operasjonslederen Yitzhak Rabin skriftlig ordre til Yiftach-brigaden: «Innbyggerne i Lod må bli fordrevet raskt uten hensyn til alder».

11. juli var Shmarya Gutman på jakt etter Yigal Allon for å utveksle etterretning. Han traff ham sammen med Rabin i landsbyen Daniyal og ble på sparket utnevnt til militærguvernør i Lod. Gutman gikk i forhandlinger med palestinernes eldreråd i Lod mens folk ble kvalt til døde i den stappfulle moskeen i byen, uten mat, uten vann, uten luft. Etter flere runder gikk de på morgenen 13. juli med på å forlate Lod, vel 35.000 palestinere i en lang kolonne som passerte Ben Shemen.
Shavit skriver: «Lydda er sionismens svarte boks. Sannheten er at sionismen ikke kunne tolerere araberne i Lydda (...) Om sionismen skulle eksistere, kunne Lydda ikke eksistere. Om Lydda skulle eksistere, kunne ikke sionismen eksistere (...), om en jødisk stat skulle eksistere i Palestina, kunne ikke et arabisk Lydda eksistere i dens midte.»
Shavit snakket med Cohen for tjue år siden. Cohen ble født i Kaunas hvor faren arbeidet med Lehmann, i 1923. Etter Ben Shemen sluttet han seg til Plugot Mahatz (Palmach), eliteavdelingen av Haganah, den jødiske terrormilitsen under det britiske mandatet. Han var oppdratt i en sosialistisk sionistisk familie i Tel Aviv.

Yitzhak Tabenkin, en av den sosialistiske sionismens ideologer, «støttet fordrivelsen av araberne». «Han var fullstendig klar. Hans generelle instruksjon til Palmach-hovedkvarteret var at krigen åpnet en unik mulighet til å løse 'det arabiske problemet'», påpeker Cohen.
Gutman hadde skjønt det Lehmann ikke så, at «arabiske landsbyer ble mer moderne og arabiske byer med velstående, en ny arabisk intelligentsia utviklet en sterk nasjonal bevissthet og begynte å anta en distinkt arabisk-palestinsk identitet – en farlig trussel mot sionismen ifølge Gutman», skriver Shavit.
– Krigen var umenneskelig, men den lot en gjøre hva en ikke kunne gjøre i fredstid, den løste problemer som var uløste i fredstid, sa Gutman til Shavit uten å våge å bruke ordene «vi» og «oss». «Gjør det du må gjøre,» var ordren Allon ga Gutman om hva han skulle gjøre med palestinerne i Lod. «Okkupasjon, massakre og psykologisk press fikk ønsket effekt (...) Under indirekte trusler om å bli slaktet, ba Lyddas ledere om å få dra», konkluderer Shavit.

Tvang

De dro opp i høylandet rundt Ramallah, til vannkilden ved landsbyen Jifna.
– Vi kom ikke hit av fri vilje, vi ble tvunget hit, sier Hussein «Derdah» al-Ayyan, leder for Folkekomiteen i flyktningleiren Jalazoun utenfor Ramallah. Innbyggerne kan se ned på Lod og Ramla, til hjemstedene de ikke lenger får lov til å dra, fra høydedragene de ikke får lov å ta seg opp på på grunn av bosettingen Beit El og israelske militærposter rundt Ramallah. Jalazoun er en av 19 offisielle leirer på Vestbredden som FN-organet UNRWA rigget til i 1949–50.
– Vi har allerede vært her i 65 år. Vi skulle heller vært der enn her, i de 36 landsbyene vi kommer fra, ikke leve her som i en boks med sardiner. Vi sitter her i et C-område under full israelsk kontroll, under okkupasjon tjue år etter Oslo-avtalen. Europa kan spille en rolle ved å presse Israel til å akseptere våre rettigheter. Europa må ta seg sammen og ikke la seg presse av USA, sier Derdah til Klassekampen.

Tidsvitner

Zochrot har arrangert 55 turer siden starten i 2002 og satt opp sine gule skilt på arabisk og hebraisk: «Her lå en skole, et hus ...». Fargen er kanskje ikke tilfeldig valgt. De skriver med vitnemål fra 1948 og før, fra palestinere og jøder.
– Vi får Palmach-soldater til å fortelle offentlig hva som skjedde, også om overgrepene, massakrene. Deïr Yassin er den eneste massakrene som Israel har erkjent offentlig. Ben-Gurion ga Jordans kong Hussein en offisiell unnskyldning, men sa at det ikke var «oss», Haganah, men Irgun som sto bak. Uten hjelp fra Haganah, ville ikke Irgun kunne utført massakren, sier Eitan Bronstein.

Nakba-kartet til Zochrot viser 678 ødelagte landsbyer fram til 1967, hvorav 127 på de annekterte Golanhøydene. De har laget lærerpermer: «Hvordan si Nakba på hebraisk» og Nakba-reisehåndbok på begge språk med kart og data, samt kartet «Fra Jaffa til Tel Aviv» som punkterer myten om Tel Aviv som i virkeligheten vokste utover palestinske nabolag og landsbyer, ifølge Bronstein.
– De fleste israelere kjenner til Deïr Yassin, men Deïr Yassin var unntaket, noe som skjedde i en nødvendig krig mener de. Flere titalls massakrer blir fornektet.

Venter fortsatt

– Retten til å vende hjem lar seg ikke gjøre innen en tostatsløsning. Tostatsløsningen er ikke lenger praktisk mulig, og det er heller ingen god idé. Deling har vært sionismens idé fra starten av og fordi delingen lyktes har vi vært i krig med palestinerne som ofre. Vi må leve i Midtøsten og ikke som okkupanter, mener Bronstein som har kraft til å smile overbærende over drapstrusler.
Tusenvis av menn kom duknakket ut av den store moskeen i Lod. De fikk halvannen time på seg til å samle familien, raske med seg det de kunne av eiendeler og forlate Lod.
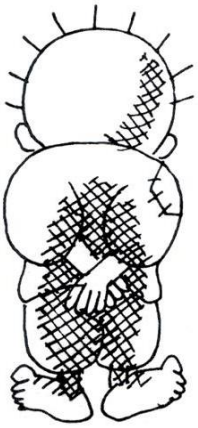
I Jalazoun venter slektningene på den palestinske staten – og på å kunne vende hjem.